

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra historie

Bakalářská práce

Bitva na Abrahamových pláních a její reflexe v britském koloniálním tisku

Šimon Polínek

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Perutka, Ph.D.

Olomouc, 2021

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s použitím pramenů a sekundární literatury uvedené v seznamu zdrojů.

V Olomouci dne 5. 5. 2020

.....

podpis

Poděkování

Mé poděkování patří panu doktoru Lukáši Perutkovi za pomoc při vypracovávání bakalářské práce a cenné rady. Dále zaměstnancům knihovny UPOL, díky kterým jsem měl přístup do databáze Readex. A v neposlední řadě také zaměstnancům Knihovny Kongresu Spojených států amerických, jmenovitě Amber Paranickové a Thomasi Heatherovi za ochotu a pomoc při hledání potřebných pramenů.

Obsah

1 Úvod	5
2 Francouzsko-indiánská válka	8
3 Historie koloniálního tisku	14
3.1 Boston jako kolébka amerického tisku	14
3.2 Vývoj tisku mimo Massachusetts	17
4 Vpád do Nové Francie	23
5.1 Vylodění v Gabarus Bay	24
5.2 Obléhání	26
5.3 Vítězství	29
5 Obléhání Quebecu	32
5.1 Vítězství u Quebecu v koloniálním tisku	36
5.2 Smrt generála Wolfa	41
6 Závěr	46
7 Summary	48
8 Zdroje	49
8.1 Prameny	49
8.2 Literatura	50
8.2 Elektronické zdroje	52
9 Přílohy	54

1 Úvod

Francouzsko-indiánská válka představovala zásadní přelom v dějinném vývoji Severní Ameriky. Díky ní si kolonie začaly uvědomovat potřebu nějaké formy spolupráce mezi sebou a nepřímo tak zapříčinila americkou válku za nezávislost. Způsobila také konec francouzského koloniálního panství v Severní Americe a Anglie se tak stala *de facto* hegemonem na kontinentu. Byl to poslední velký ozbrojený konflikt mezi evropskými mocnostmi na půdě Nového světa. Z těchto důvodů, a také proto, že se účastním rekonstrukcí bitev z francouzsko-indiánské války a fascinací koloniální říši Velké Británie jsem se rozhodl zpracovat právě tento konflikt.

Stejně jako byla válka ve Vietnamu prvním konfliktem, který přenášela televize, tak střet z let 1754–1763 byl jedním z prvních, které podrobně zpracovaly americké noviny a přinášely o něm svým čtenářům čerstvé informace. Předchozí války s Francií byly sice také popsány koloniálním tiskem, ale nikdy s takovým rozsahem jako v případě francouzsko-indiánské války. Americké noviny plnily v průběhu konfliktu také roli sblížovatele jednotlivých kolonií.¹ Byly často jediným způsobem, jak se mohli kolonisté dozvědět novinky ze světa i z Ameriky. Výrazným činitelem byly mimo jiné i proto, že gramotnost v britské Americe byla průměrně 75 %, což je enormní číslo oproti Evropě, kde se průměrná gramotnost pohybovala okolo 40 %.² Proto se tisk mohl dostat k širšímu publiku a mít daleko větší vliv než ten evropský na obyvatele Starého kontinentu.

V první části mé bakalářské práce uvedu čtenáře do kontextu francouzsko-indiánské války, aby lépe pochopil provázanost s tímto konfliktem v dalších kapitolách. Dále popíšu, jakým způsobem se vyvíjel tisk v amerických koloniích a co pro něj bylo významné. Protože

¹ Jak můžeme vidět na příkladu Benjamina Franklina a jeho karikatury, která podporovala jednotu kolonií. Tento stejný obraz byl použit jako symbol jednoty i v průběhu války za nezávislost.

² MELTON, James Van Horn: *The Rise of the Public in Enlightenment Europe*. Cambridge 2001, s. 81–82.

v českém prostředí není téma koloniálních novin zpracováno, rozhodl jsem se podat čtenáři celou jeho historii od roku 1690 do 1759 v rozsahu, který tato práce umožňuje. Třetí kapitola bude popisovat, jak noviny psaly o britském vpádu do Nové Francie³ a obléhání Louisbourgu. Rozhodl jsem se ji zařadit proto, že přímo předchází dobývání Quebecu a mohu na ni demonstrovat, jak noviny psali o Louisbourgu v kontrastu s Quebecem. Zároveň je toto obléhání součástí stejného vojenského tažení, a tudíž považuji za nezbytné tuto kapitolu zakomponovat do mé práce. Poslední část práce je věnována samotnému Quebecu, jeho obléhání a následné bitvě na Abrahamových pláních. Zde mimo to, jak tisk průběžně informoval o obléhání, rozeberu také jakým způsobem, v jaké četnosti a s jakým tónem jednotlivé noviny psaly o výsledku bitvy na Abrahamových pláních a smrti generála Wolfa.

V zahraniční literatuře, především v americké a anglické, je tento konflikt zpracován hojně a pozornost je mu věnována i v současnosti. Zvláště dílo Freda Andersona či Waltera R. Bornemana zde musím vyzdvihnout jako zvláště přínosné.⁴ V české historiografii se tomuto období věnuje prakticky pouze Josef Opatrný, jehož dílo *Válka Mohykánů* podává komplexní obraz o tomto střetu. Další česká literatura, která by se tomuto tématu věnovala, neexistuje, a tudíž si myslím, že by bylo vhodné zpracovat francouzsko-indiánskou válku pohledem Středoevropana, což by mohlo přinést nové závěry. Stejná situace panuje také ohledně literatury rozebírající noviny. Zde ale nebylo v českém prostředí vydáno žádné dílo, které by se jimi zabývalo. V této oblasti bych opět doporučil další výzkum v evropském prostředí.

Ve výběru pramenů jsem se snažil pokrýt veškeré noviny, které v té době vycházely. Celkem se mi podařilo pro výzkum shromáždit 13 různých amerických listů. *Halifax Gazette* bohužel nejsou dostupné, protože pro roky 1758 a 1759 se do dnešních dnů nedochovalo žádné jejich

³ Název koloniálního území pod nadvládou Francie v Americe.

⁴ ANDERSON, Fred: *The Crucible of War. The Seven Year War and the Fate of Empire in British North America, 1754–1766*. New York 2000; BORNEMAN, R. Walter: *The French and Indian War. Deciding the Fate of North America*. New York 2006.

vydání. Noviny *Virginia Gazette* se mi nepovedly získat, nicméně pro relevantní závěry jejich absence nepředstavuje překážku.

Cílem této bakalářské práce je zjistit v jaké míře psaly koloniální noviny o bitvě na Abrahamových pláních a výsledky porovnat s dalšími událostmi, nejen této války, především s obléháním Louisbourgu, o kterých psaly americké listy. Díky analýze a srovnání bude poté možné demonstrovat, zdali opravdu byla tato bitva důležitým mezníkem konfliktu jak pro noviny, tak pro kolonisty. Analýze bude podrobena také kompozice jednotlivých článků, které pojednávaly o bitvě a obléhání Quebecu, v rámci struktury amerických listů a také rychlost přenosu informací. Kvalitativním rozborem jednotlivých článků a jejich porovnáním se sekundární literaturou zjistím do jaké míry se informace psané v novinách zakládaly na pravdě, zdali byly noviny podrobeny cenzorským zásahům. Dále jestli měly články ohledně britských vítězství pouze oslavný charakter a zdali se na adresu Francie vyjadřovaly pouze negativně. Stejným způsobem zpracuji také smrt generála Jamese Wolfa, který v bitvě padl. V našem prostředí nebyla problematice koloniálních novin, ani francouzsko-indiánské válce věnována dostatečná pozornost. Žádná podrobná analýza toho, jak americké listy reflektovaly tuto bitvu a obléhání Quebecu neexistuje.⁵ Fungování, kompozice a další aspekty koloniálních novin jsou v naprosté většině zpracované v publikacích, které jsou několik desítek let staré, tudíž je relevantní téma zpracovat modernějším pohledem a přenést ho do českého prostředí, ve kterém představují koloniální noviny stále velkou neznámou.⁶

⁵ Kromě zmínky ve velmi stručném internetovém článku, který nepodává komplexní informace a vychází ze zastaralých prací. Viz

⁶ Nejnovější komplexnější publikace, která zpracovává téma amerických koloniálních novin pochází z roku 1997. Viz COPELAND, A. David: *Colonial American Newspapers. Character and Content*. Newark 1997.

2 Francouzsko-indiánská válka

Kolonizaci Nového světa provázely již od jejího počátku konflikty mezi evropskými mocnostmi, které se zde snažily prosadit. Tyto spory probíhaly především mezi Francií a Anglií, jelikož zbylé státy – jako například Španělsko – se v průběhu 17. století distancovaly od dalšího rozšiřování území. Od roku 1689 až do počátku 50. let 18. století vypuklo mezi těmito dvěma rivaly v Americe celkem pět válek, které více či méně souvisely s těmi evropskými a jejichž výsledkem byl opět *statut quo*.⁷ Území, které Francie a Anglie ovládaly, se postupně ustálilo. Francie – přesněji Nová Francie⁸ – ovládala k roku 1754 jihovýchodní část dnešní Kanady, okolí Velkých jezer a Louisianu. Anglické kolonie se nacházely na východním pobřeží dnešních Spojených států.⁹ Jablkem sváru, které vedlo k počátku války v roce 1754, bylo Ohijské údolí. Toto území nebylo pod nadvládou žádného evropského státu a neformálně se údolí považovalo za otevřené pro obě strany. V bohatém území viděli Britové obchodní příležitost a založili zde roku 1747 Ohijskou společnost, která měla směřovat zboží s místními indiány. Francouzi tento krok vnímali jako britský nárok na celé území kolem Ohia. V návaznosti na založení společnosti zde začali budovat pevnosti a pronásledovali veškeré anglické kolonisty, na které narazili.¹⁰ Druhou třetí plochou se stala oblast Akádie, na kterou si po skončení války královny Anny v roce 1713 dělala nároky Anglie i Francie.¹¹

K Ohiu byl poslán major George Washington, aby dohlížel na stavbu tamní anglické pevnosti. Francouzské jednotky ji ovšem v červnu dobyly¹² a následně v bojích porazily i Washingtonův miliční oddíl u pevnosti Necessity. Tato akce se v literatuře pokládá za začátek francouzsko-

⁷ OPATRŇY, Josef: *Válka Mohykánů. Sedmiletá válka v Severní Americe*. Praha 2000, s. 10–84.

⁸ Takto se nazývaly francouzské državy v Severní Americe.

⁹ Mapa viz Přílohy.

¹⁰ MARSTON, Daniel: *The French-Indian War 1754–1760*. Oxford 2003, s. 9.

¹¹ Oblast byla nejdříve v rukou Francie, ale po skončení války připadla na základě Utrechtského míru Anglii. Místní francouzské obyvatelstvo muselo odpřisáhnout věrnost anglickému králi, pod podmínkou že nebudou válčit proti Francii. Nicméně z mírové smlouvy nebylo zcela patrné, jaká část francouzských držav měla připadnout Anglii, a proto byla oblast příčinou dalších sporů, které se několikrát pokusily mocnosti vyřešit vojensky. Viz BORNEMAN, *Deciding the Fate*, s. 29–30.

¹² Pevnost byla Francouzi pojmenována na počest guvernéra Nové Francie – Duquesne.

indiánské války.¹³ Britské kolonie nebyly centralizované, každá měla svoji vlastní vládu, sledovala vlastní zájmy, a tudíž v bojích nepostupovaly jednotně. Nová Francie byla po vzoru její absolutistické metropole daleko organizovanější, a díky tomu mohly armády postupovat úspěšněji.

Na podzim roku 1754, poté co se britská vláda dozvěděla o vypuknutí konfliktu v koloniích, byl do Ameriky vyslán generál Edward Braddock spolu se dvěma regimenty pravidelné armády, kde se měl spojit s milicí a provinční armádou a následně postupovat proti francouzským pozicím. Vrchním velitelem armád Nové Francie byl jmenován saský baron Dieskau. On a téměř 3 000 vojáků bylo posláno z Francie do Ameriky na pomoc tamním obyvatelům.¹⁴ Následující rok dopluly anglické lodě k břehům Marylandu a následně se vojsko shromáždilo ve pevnosti Cumberland, která měla sloužit jako výchozí bod kampaně. V květnu 1755 se Braddock vydal spolu s 2 000 muži směrem na západ dobýt zpět pevnost Duquesne. V pevnosti se v této době nacházelo zhruba 900 Francouzů a indiánů. Ti věděli, že by proti více než dvojnásobné přesile neměli šanci v přímém boji, a tak se rozhodli je přepadnout v nezmapovaném terénu u řeky Monongahela. Francouzské jednotky obsadily 9. července hustý les podél cesty, několik kilometrů před pevností, a jakmile se britská armáda objevila, z lesů se začala ozývat palba. Angličtí vojáci byli překvapeni a vystrašení z neviditelného nepřítele ukrytého mezi stromy a po několika hodinách bojů se dali na útěk. Generál Braddock byl těžce raněn a o několik dní později zemřel.¹⁵

Po Braddockově smrti byl vrchním velitelem jmenován guvernér Massachusetts William Shirley. Ten měl podle britské vlády dobýt pevnost Niagara u jezera Ontario, a tím postoupit hlouběji do francouzského území. Vzhledem k tomu, že se mu nepodařilo včas shromáždít

¹³ FOWLER, William M.: *Empires at War. The French and Indian War and the Struggle for North America 1754–1763*. New York 2005, s. 67–98.

¹⁴ MARSTON, *French-Indian War*, s. 27.

¹⁵ SHEPPARD, Ruth (ed.): *Empires Collide. The French and Indian War 1754–1763*. Oxford 2006, s. 63–83.

veškerou vojenskou sílu a Francouzi v mezičase posílili posádky okolních pevností, rozhodl se Shirley raději přezimovat v Oswegu.¹⁶ Podobně dopadl také pochod plukovníka Johnsona na pevnost Carillon. Ten se po menším střetu s francouzskými jednotkami – při kterém byl zajat baron Dieskau – rozhodl přezimovat u jezera George a postavit zde pevnost William Henry. Jediným světlým bodem jinak neúspěšné britské ofenzivy bylo dobytí pevností Beauséjour a Gaspereau na hranici francouzské a anglické Akádie. Britové se chtěli s Akáďany tvrdě vypořádat, protože podle nich představovali možnou vojenskou hrozbu a hospodářsky podporovali francouzský Louisbourg. Od roku 1755 nastává takzvané *Grand Dérangement*, kdy byli Akáďané násilně vystěhováváni a deportováni do anglických kolonií a poté zpět do Francie. Tyto akce si vyžádaly stovky obětí z řad obyvatel Akádie v důsledky nemocí a utonutí na moři.¹⁷

Léta 1756 a 1757 se nesla ve znamení francouzských útoků a britské defensivy. Angličané se soustředili především na shromáždění všech sil z kolonií, což bylo značně logisticky i politicky náročné, a také na budování dalších pevností. Této situaci chtěli využít Francouzi, kteří sice byli ve značné početní nevýhodě, ale přesto zahájili proti britským pozicím ofenzivu. Novým velitelem francouzských sil byl jmenován markýz de Montcalm, který v polovině roku 1756 připlul do Ameriky s dalšími vojenskými jednotkami.¹⁸ Na pozici vrchního velitele Angličanů byl místo Shirleyho, který byl viněn za předchozí neúspěch, dosazen generál Loudoun, který byl spolu se dvěma regimenty vyslán z Británie.

Francouzské velení se domnívalo, že největší nebezpečí hrozí pevnosti Carillon, a proto se rozhodlo o dobytí britských pevností v okolí jezera Ontario, které by mohly představovat nebezpečí pro Carillon. V průběhu roku 1756 tak Montcalm postupně dobyl všechny

¹⁶ Oswego byla obchodní osada na jižním břehu jezera Ontario. Britové zde roku 1755 začali se stavbou pevnosti Ontario.

¹⁷ ANDERSON, *The Crucible of War*, s. 195–220.

¹⁸ MARSTON, *French-Indian War*, s. 33. Mezitím vypukla v Evropě sedmiletá válka a Francie se začala více soustředit na domácí bojiště než na to zámořské. To byl také jeden z důvodů, proč nakonec válku prohrála.

nepřátelské pevnosti v okolí jezera – Ontario, Oswego a George.¹⁹ Následující rok měla Francie nad Británií v Americe jasnou převahu, která se ještě více potvrdila, když Montcalm dobyl další ze západních pevností – William Henry.²⁰ Zatímco Britové se pokusili pod Loudounovým velením neúspěšně dobýt Louisbourg. To bylo jedno z posledních francouzských vítězství, následující léta byla nakloněna Velké Británii. Francie se totiž primárně soustředila na evropské bojiště a také naprosto podcenila roli námořnictva – to zajišťovalo vojenskou a materiální podporu koloniím. V Londýně se mezitím dostal k větší moci v parlamentu William Pitt. Ten válku chápal především jako konflikt globální, a ne pouze evropský, a tudíž vynaložil značné úsilí na podporu Angličanů v Americe.²¹ Rok 1758 měl být podle Pitta zásadní a vymyslel pro něj novou strategii, tzv. Pittův plán. Vrchním velitelem byl pro tuto kampaň jmenován generál Ambercromby, který spolu s dalšími generály připlul z Londýna. Cíle nové britské ofenzivy byly pevnost Carillon, kam se měl zamířit generál Ambercromby, pevnost Duquesne, kam se vydalo vojsko pod velením generála Johna Forbese, a nakonec ambiciózní plán dobytí Louisbourgu na Cape Breton ve francouzské Akádii, které vedl generál Jeffery Amherst.

John Forbes nechtěl zopakovat stejnou chybu jako Braddock o tři roky dříve, a proto zvolil jinou strategii. Používal lepší mapy a také vysílal před armádu zvědy, aby zabránil případným přepadům. Několik desítek kilometrů před Duquesne postavili britští vojáci pevnost Ligonier, jako výchozí bod pro budoucí útoky. V září téhož roku byl Forbesem vyslán major Grant na průzkum okolí pevnosti. Zde se střetl s francouzskou hlídkou, která byla následně posílena o část posádky a Grantova jednotka byla na hlavu poražena. Francouzi byli ovšem bojem také značně oslabeni, a proto opustili pevnost Duquesne a vyhodili ji do povětří. Forbes poté bez odporu obsadil zbytky pevnosti a nechal na jejím místě vystavět pevnost Pitt. Do konce roku

¹⁹ SHEPPARD, *Empires Collide*, s. 92–99.

²⁰ Po tomto dobytí následoval masakr britských obránců Indiány. Toto obléhání je také popsáno v románu *Poslední Mohykán*.

²¹ BORNEMAN, *Deciding the Fate*, s. 115–120.

1758 bylo Ohijské údolí v britských rukou.²² Také generál Amherst úspěšně zdolal v polovině roku mohutnou pevnost Louisbourg. Vypadalo to, že válku pomalu, ale jistě vyhraje Anglie. Montcalm se rozhodl, že většinu svých sil přemístí do pevnosti Carillon, kam, jak správně očekával, mířil generál Amhercromby. Protože Britové měli více než čtyřnásobnou přesilu, rozhodl se Montcalm pro přímý překvapující útok. Na pláni před pevností se 8. července 1758 střetlo více než 20 000 mužů v nejkrvavější bitvě francouzsko-indiánské války. Britové byli zmasakrováni a se ztrátami téměř 2 000 vojáků se stáhli.²³

Ani tato událost ale Brity nezastavila. Po Amhercrombyho fiasku se vrchním velitelem stal generál Amherst. Následující rok se nesl především ve znamení kampaně směrem ke Quebecu. Tomuto tažení velel ambiciózní James Wolfe a tomu se podařilo dobýt Quebec v září roku 1759. Pevnost Carillon byla v témže roce opuštěna, protože Francouzům bylo jasné, že ji nemají šanci udržet. Do konce roku 1759 byly dobyty další pevnosti – Niagara, Saint Frédéric.²⁴ Poslední baštou Nové Francie v roce 1760 byl Montreal. Francie už téměř rezignovala na udržení svých amerických držav. Spolu s britským námořnictvem, které nepropustilo téměř žádnou francouzskou loď do amerických přístavů, byly zbývající osady odříznuty od zásob. K Montrealu dopochodovaly armády od východu a západu a po několikaměsíčním obléhání bylo město v září roku 1760 dobyto.²⁵ Tím Britové prakticky vyhráli válku. V letech 1761–1763 probíhaly už pouze drobné šarvátky a pokračovala deportace Akad'ánů a následně i ostatních Francouzů. Roku 1763 byl podepsán pařížský mír, který ukončil sedmiletou válku a s ní i válku francouzsko-indiánskou. Francie přenechala Kanadu Anglii a Louisianu Španělsku, tím se stáhla z amerického prostředí a svoji moc zde již nikdy plně neobnovila.²⁶ Válka měla

²² FOWLER, *Empires at War*, s. 250–278.

²³ Tamtéž, s. 216–249.

²⁴ MARSTON, *French-Indian War*, s. 51–55.

²⁵ SHEPPARD, *Empires Collide*, s. 240–254.

²⁶ OPATRŇÝ, *Válka Mohykánů*, s. 354–357.

za důsledek následná indiánská povstání – například Pontiacovo – a z části byla také jednou z příčin americké války za nezávislost.²⁷

²⁷ SHEPPARD, *Empires Collide*, s. 255–256.

3 Historie koloniálního tisku

Historie tisku v amerických koloniích má paralely v tom evropském, má stejné problémy s cenzurou a vycházel jak z potřeby jednotlivců, tak vlády informovat obyvatelstvo. Ze začátku měly noviny podobu letáku a zprávy se tiskly na jeden papír oboustranně. V průběhu 18. století se počet stránek ustálil na čtyři. Všechny noviny obsahovaly především zprávy ze zahraničí, převzaté z *London Gazette*, případně jiných anglických listů. Dále obsahovaly informace o dění v koloniích a poslední strana byla většinou věnována inzerci. Ve spoustě případů jsou články, publikované v koloniálním tisku, původem z bostonských novin, jelikož tamní zpravodajská síť byla nejstarší a nejrozvinutější. Jejich obsah byl až na výjimky ryze informativní a veškeré články v nich publikované procházely rukou cenzora. Tudíž se v žádném případě nejednalo o svobodná média a jakákoliv kritika monarchie či autorit byla potlačena. Noviny informovaly své čtenáře ve spoustě případů také osobními dopisy přímo z centra dění, psanými přímo účastníky oné události. Je třeba počítat s tím, že noviny o událostech informovaly v průměru se zhruba měsíčním zpožděním, pokud se daná událost stala v koloniích. U zpráv z Evropy bylo toto zpoždění zhruba čtvrt roku. V následujících řádcích je popsán vývoj amerických novin od jejich počátku až do 50. let 18. století.

3.1 Boston jako kolébka amerického tisku

První z listů, které byly publikované na americké půdě, vyšly téměř nepozorovaně 25. září roku 1690 zásluhou Benjamina Harrise v Bostonu. Noviny *Publick Occurrences Both Forreign and Domestick* byly zamýšleny jako týdeník, ale ihned po svém prvním vydání byly koloniální vládou zrušeny.²⁸ Americké koloniální noviny sledovaly podobnou vývojovou cestu jako jejich

²⁸ COPELAND, *Character and Content*, s. 14. Harris v nich nevybíravým způsobem kritizoval chování Britů a indiánů vůči civilnímu obyvatelstvu během probíhající války krále Viléma. Guvernér Massachusetts je okamžitě zakázal a nařídil spálení ještě nerozdistribuovaných vydání. To udělal především kvůli Harrisově kritice a také kvůli tomu, že veškeré tiskoviny, které vyšly musely být před vydáním schváleny koloniálním kongresem.

anglické protějšky.²⁹ Po neúspěšném pokusu Benjamina Harrise se na začátku 18. století objevila další snaha o kontinuální vydávání tisku. V roce 1702 se stal bostonským poštmistrem John Campbell. Jako takový posílal guvernérům novoanglických kolonií týdenní zprávy, které obsahovaly především články převzaté z *London Gazette* a dalších anglických novin – ty byly do kolonií dopravovány spolu s loděmi, připlouvajícími z Evropy. Roku 1704 se Campbellovi podařilo u kongresu prosadit vydávání vlastních novin a 24. dubna vyšel první výtisk jeho *The Boston News-Letter*.³⁰ Jednalo se o významný milník v historii vydávání amerických listů – byly to totiž první noviny, které vycházely kontinuálně.³¹

Campbell skončil v roli poštmistra roku 1719 a jeho nástupcem se stal Londýňan Philip Musgrave. Prozatímním poštmistrem byl jmenován William Brooker, ten se jako takový chopil šance a 21. prosince 1719 inicioval vydání dalších novin *The Boston Gazette*.³² Ty postupně vytlačily původní *News-Letter* z pozice hlavního zpravodaje Massachusetts na druhou kolej.³³ Tímto ovšem „novinový“ rok 1719 neskončil. Hned následující den po vydání *Boston Gazette* vytiskl Andrew Bradford již třetí kontinuálně vycházející noviny v Americe a zároveň první, které vyšly mimo kolonii Massachusetts Bay. Byly jimi philadelphské listy *The American Weekly Mercury*.

Třetí bostonské listy vyšly díky epidemii neštovic, která vypukla v Bostonu roku 1721. V tu dobu probíhala jakási „zpravodajská válka“, kterou mezi sebou vedly *The Boston Gazette* a

²⁹ HAIG, Edward: *The History of the Earliest English Newspapers 1620–1642. Studies in Media and Culture*, 2, 2006, s. 15–35.

³⁰ CLARK, E. Charles: *Boston and the Nurturing of Newspapers. Dimensions of the Cradle 1690–1741. The New England Quarterly*, 64, 2, 1991, s. 243–271. Tyto noviny vydával ve spolupráci s bostonským tiskařem Bartholomewem Greenem. Jednalo se o jeden oboustranně tištěný leták, který obsahoval opět zprávy především z *London Gazette*.

³¹ COPELAND, *Character and Content*, s. 14.

The Boston News-Letter začal vycházet roku 1704 a poslední číslo bylo publikováno 1776. V průběhu těchto let noviny několikrát změnily vydavatele a název na například *The Weekly News-Letter* nebo *The Massachusetts Gazette*. Vydávání novin bylo přerušeno po vyhnání britských vojsk z Bostonu americkými povstalci v roce 1776.

³² Ve spolupráci se synem výše zmíněného Bartolomea Greena, Bartholomewem mladším.

³³ CLARK, *Dimensions of the Cradle*, s. 256.

News-Letter. Bostonský starosta Cotton Mathers tehdy zastával názor, že je třeba mezi obyvatelstvem nemoc záměrně rozšířit, aby získalo kolektivní imunitu. Tuto myšlenku šířil skrze *Boston Gazette*, proti promoření stály naopak *News-Letter*. V srpnu téhož roku vstoupily do „zpravodajské války“, na straně *Gazette*, další noviny – *New-England Courant*.³⁴ Tyto listy vyšly díky Jamesi Franklinovi, bratru Benjamína Franklina. *Courant* se vymykal dosavadnímu vývoji amerických novin – krom zpráv z Londýna a Ameriky obsahoval také více literárních článků. Především satirické eseje o politické situaci v Americe.³⁵ Nekonvenční přístup *Courant* byl samozřejmě trnem v oku massachusettskému kongresu. Ten nechal roku 1723 zatknout Jamese Franklina a zakázal mu dále publikovat. Noviny nicméně pokračovaly dále i bez něj a poslední číslo vyšlo roku 1726.³⁶

Dva bostonští tiskaři Samuel Kneeland a Timothy Green založili, po zrušení *New-England Courant*, další noviny – v pořadí již páté v Massachusetts – *New-England Weekly Journal*. Ty byly koncipovány jako literární – s eseji zaměřenými na témata sociální či politická – a zároveň byly plně závislé na bostonských úřadech a fungovaly spíše jako jakási hlásná trouba vlády. Roku 1741 se *New-England Weekly Journal* spojil s *Boston Gazette* a dále byly tyto noviny publikovány jako *Boston-Gazette, or New-England Weekly Journal*.³⁷

Jako protipól těchto vládních novin začal místní právník a učitel Jeremiah Gridley roku 1731 tisknout vlastní listy, které nazval *Weekly Rehearsal*. Měly podobný obsah jako *Weekly Journal*, ale nebyly novinami vládními a představovaly tudíž jakousi opozici proti všem ostatním bostonským novinám. Roku 1735 odešel po jistých neshodách v redakci Gridley z

³⁴ COPELAND: *Debating the Issues in Colonial Newspapers. Primary Documents on Events of the Period*. Newark 1997, s. 13–16; Více k tomuto tématu viz FARMER, Laurence: *The Smallpox Inoculation Controversy and the Boston Press 1721–2*. *Bulletin of the New York Academy of Medicine*, 34, 9, 1958, s. 599–608.

³⁵ CLARK, *Dimensions of the Cradle*, s. 260–262.

³⁶ KAPLAN, Richard: *Journalism History: North America*. In: VALDIVIA, N. Angharad et al.: *The International Encyclopedia of Media Studies Vol. 1. Media History and the Foundations of Media Studies*. New Jersey 2013, s. 3.

³⁷ CLARK, *Dimensions of the Cradle*, s. 267–268.

Rehearsalu a další jeho směřování přenechal svému spolupracovníkovi Thomasi Fleetovi. Fleet noviny přejmenoval na *Boston Evening-Post* – aby se zdůraznil jeho přechod od literárního týdeníku ke zpravodajskému – a ten představoval po několik let jedinou reálnou opozici proti provládním novinám v Nové Anglii.³⁸

Výše zmíněné listy doplnily roku 1735 listy *Boston Post-Boy*, které vydával bostonský tiskař John Bushell na zakázku poštmistra Ellise Huska.³⁹ Noviny *Post-Boy* se naposledy objevily roku 1754. Nicméně o 3 roky později koupil krachující týdeník John Green – pocházející z již zmíněného tiskařského klanu Greenů – a začal ho vydávat jako *The Boston Weekly Advertiser*.⁴⁰

3.2 Vývoj tisku mimo Massachusetts

Boston je specifický svým vývojem v oblasti žurnalistiky, kdy prvními lidmi, kteří začali s novinářskou prací, byli poštmistři – ti měli již zkušenosti s psaním a distribucí letáků. V ostatních amerických koloniích byl vývoj přímější, bez drastické evoluce. Zde bylo totiž vydávání novin od začátku v rukou tiskařů.⁴¹ Dalšími, které vyšly mimo Boston byly *Maryland Gazette* vydávané od roku 1728 v hlavním městě kolonie Maryland, Annapolis. Jejím vydavatelem byl místní tiskař William Parks, ten organizoval rozsáhlou síť zpravodajů po celé Americe, kteří mu přinášeli nejčerstvější informace o domácím dění. Zprávy ze zahraničí byly převzaty jako vždy z londýnských listů.⁴² Novinami *Maryland Gazette* ovšem činnost Williama Parkse nekončí. Roku 1736 se přestěhoval do Williamsburgu – hlavního města koloniální Virginie – založil zde tiskárnu a také papírnu, která distribuovala kvalitní papír i ostatním tiskařům v Americe – například Williamu Bradfordovi či Benjaminu Franklinovi. Díky dobrým

³⁸ Tamtéž, s. 269.

³⁹ ISAIAH, Thomas: *The History of Printing in America. With a Biography of Printers and an Account of Newspapers*. New York 1874, s. 127.

⁴⁰ Tamtéž, s. 140–141.

⁴¹ CLARK, *Dimensions of the Cradle*, s. 270.

⁴² WROTH, C. Lawrence: *A History of printing in Colonial Maryland 1686–1776*. Baltimore 1922, s. 69–72.

vztahům s virginským guvernérem a svým řemeslným dovednostem dostal Parks povolení k tisku oficiálních vládních novin – *Virginia Gazette*.⁴³

Jedny z nejvýznamnějších koloniálních byly bezpochyby *Pennsylvania Gazette*. Ty byly totiž, na rozdíl od ostatních koloniálních listů, daleko nezávislejší na autoritách.⁴⁴ Benjamin Franklin po opuštění Bostonu pracoval jako tiskař a zároveň publicista, nejdříve New Yorku, Philadelphii a později v Londýně. Přestože Franklin na pobyt v Londýně rád vzpomínal, byl duší Američan, a proto když roku 1726 dostal nabídku od starého přítele Thomase Denhama pracovat v jeho obchodě ve Philadelphii, nabídku přijal. Zpět v Pensylvánii založil Franklin roku 1728 gentlemanský klub Junto, kde se scházela philadelphská inteligence a řešila otázky morální, politické, filozofické a také obchodní.

Benjamin Franklin se spolu s Hughem Meredithem, který byl také tiskař rozhodli vydávat vlastní noviny jako konkurenci jedinému místnímu listu – *American Weekly Mercury* vydávaného Andrewem Bradfordem.⁴⁵ Roku 1729 tak spatřilo světlo světa první číslo *Pennsylvania Gazette*. V nich se zaměřili primárně na zprávy ze světa a kolonií a na satirické eseje. Prostřednictvím svých novin Franklin komunikoval s philadelphskou inteligencí a propagoval své politické myšlení.⁴⁶ V *Pennsylvania Gazette* vyšla roku 1754 také první karikatura v amerických novinách.⁴⁷ Posledními listy, které vyšly v Philadelphii před rokem

⁴³ GOODWIN, Ruthefoord: *The Williamsburg Paper Mill of William Parks the Printer. The Papers of the Bibliographical Society of America*, 31, 1, 1937, s. 21–44.

⁴⁴ BARACSKAY, Daniel: *Benjamin Franklin*. In: <https://www.mtsu.edu/first-amendment/article/1438/benjamin-franklin> [cit. 10. 3. 2021].

⁴⁵ Franklin dokonce o Bradfordovi prohlásil, že „není kvalifikován pro svoji práci a je negramotný.“ Viz LEMAY, *Benjamin Franklin. Volume 1*, s. 244.

⁴⁶ CLARK, E. Charles – WETHERELL, Charles: *The Measure of Maturity: Pennsylvania Gazette 1728–1765. The William and Mary Quarterly*, 46, 2, 1989, s. 279–303.

⁴⁷ Karikaturou byl rozsekáný had, který znázorňoval americké kolonie a pod ním nápis Join, or Die. Byla to výzva k tomu, aby se americké kolonie spojili proti Francouzům ve francouzsko-indiánské válce. Viz *Pennsylvania Gazette*, Philadelphia, 9. května 1754.

1759 byly *Pennsylvania Journal*, které vydával od roku 1742 další příslušník tiskařské rodiny Bradfordů – William mladší, synovec Andrewa Bradforda.⁴⁸

V New Yorku se první kontinuálně tištěné noviny objevily v kolonii 8. listopadu 1725. *New-York Gazette* – jak byly listy nazvány – vyšly zásluhou původem philadelphského tiskaře Williama Bradforda staršího.⁴⁹ Noviny obsahovaly většinou zahraniční zprávy, které byly staré více jak tři měsíce a oficiální zprávy koloniální vlády.⁵⁰ Druhé newyorské noviny jsou spojeny především s osobou tehdejšího guvernéra Williama Cosbyho. Ten se dostal do úřadu roku 1732 a ihned po svém příchodu se dožadoval zvýšení platu a pokoušel se o kontrolu místní vlády. Na základě odmítnutí zvýšit jeho plat odvolal z funkce nejvyššího soudce Lewise Morrise. Newyorská politická opozice proto hledala místo, kde by mohla vyjádřit své názory. *New-York Gazette* byly vydávány s posvěcením guvernéra, a tudíž nepřipadaly v úvahu. Ideálního kandidáta pro publikování nakonec opozice našla v tiskaři původem z Porýní – Peterovi Zengerovi, který byl v předchozích letech Bradfordovým učněm.⁵¹ Ten na nabídku tisknout vlastní noviny kývnul a 5. listopadu 1733 se objevilo první číslo *The New-York Weekly Journal*. Tyto listy obsahovaly písemné útoky na guvernéra Cosbyho prostřednictvím dopisů, které psali představitelé newyorské opozice – především právník James Alexander. Podle zákonů, které v koloniích – jakožto země spadající pod autoritu britské koruny – platily, bylo jakékoliv kritizování vlády trestným činem. Proto nechal nejprve roku 1734 veřejně spálit vydané výtisky novin a v listopadu téhož roku zatknout Petera Zengera.⁵² Soud, který následoval, se slavně

⁴⁸ *Bradford Family Papers*. In:

https://hsp.org/sites/default/files/legacy_files/migrated/findingaid1676bradford.pdf [cit. 20. 3. 2021].

⁴⁹ Tento William Bradford byl otcem výše zmíněného Williama mladšího.

⁵⁰ HUDSON, Frederic: *Journalism in the United States from 1690–1872*. New York 1873, s. 72–76; *The Early History of Newspaper Publishing in New York State*. In: <http://www.nysl.nysed.gov/nysnp/history.htm> [cit. 15. 3. 2021].

Starší výzkumy uvádějí jako datum vydání prvního čísla *New-York Gazette* již říjen 1725. Nicméně novější výzkumy nezjistily těchto novin existenci před 8. listopadem 1725. *Gazette* vycházely do roku 1744, kdy se jejími pokračovateli staly nejdříve *New-York Evening Post* a následně roku 1752 je nahradily *The New-York Mercury*.

⁵¹ COPELAND, *Debating the Issues*, s. 59.

⁵² *Publishing in New York*. Zenger byl jakožto vydavatel zodpovědný za články vtištěné v novinách, nehledě na to, kdo byl jejich skutečný autor.

zapsal do americké historie jako boj za svobodu tisku. Vyšel z něj precedent, že pokud jsou články psané v novinách pravdivé, je možné je beztrestně publikovat. Byl to první precedent týkající se svobody tisku a znamenal velký pokrok pro další vývoj nezávislého žurnalistu, i když v dalších letech byl opět zavržen a obnoven až po americké válce za nezávislost.⁵³

James Franklin opustil Boston někdy kolem roku 1725 a rozhodl se vyvíjet svoji tiskařskou činnost v liberálnějším Newportu v kolonii Rhode Island. Zde roku 1732 vytiskl první číslo listu *Rhode-Island Gazette*. Nicméně v Newportu nenašel takovou silnou čtenářskou základnu, a proto hned následující rok s vydáváním listů skončil.⁵⁴ Na nástupce *Rhode-Island Gazette* si kolonisté museli počkat více než 20 let. Tehdy v návaznosti na předchozí noviny začala vdova po Jamesi Franklinovi Anne Franklinová spolu se svým synem Jamesem Franklinem mladším s vydáváním *New-Port Mercury*. Tyto listy byly daleko úspěšnější než jejich předchůdce a vydržely kontinuálně vycházet až do války za nezávislost.⁵⁵

Ve stejném roce, kdy vyšlo první číslo *Rhode-Island Gazette*, spatřily světlo světa také první noviny v oblasti jižních kolonií, a to sice v Jižní Karolíně. Již roku 1722 vydal guvernér Jižní Karolíny oznámení – nabídl tisíc liber pro toho, kdo se přestěhuje do Charlestonu a bude zde tisknout noviny. Na nabídku odpovědělo několik tiskařů až v roce 1731 a po neúspěšném pokusu Eleazera Phillipse se povedlo roku 1732 Thomasi Whitmarshovi úspěšně vydat první číslo *South-Carolina Gazette*.⁵⁶

Vedle Jižní Karolíny se její sestra Severní Karolína dočkala vlastních novin na počátku 50. let. Tehdy vláda Severní Karolíny hledala tiskaře, který by pokryl stoupající poptávku po novinách a vládních letácích – obyvatelé kolonie byly zatím závislí na tiskovinách pocházejících

⁵³ COPELAND, Debating the Issues, s. 60–61.

⁵⁴ Anthony Afterwrit. *An Honest Tradesman. The Rhode-Island Gazette, January 25, 1733. Newport History*, 70, 245, 1999. In: <https://digitalcommons.salve.edu/newporthistory/vol70/iss245/3> [cit. 10. 3. 2021].

⁵⁵ ISAIAH, *The History of Printing in America*, s. 195.

⁵⁶ MCMURTIE, C. Douglas: *A History of Printing in United States. Vol. II Middle and South Atlantic States*. New Jersey 1936. s. 41–42.

z Virginie. Na volání Severní Karolíny odpověděl roku 1751 tiskař James Davis a začal s vydáváním *North-Carolina Gazette* v New Bernu.⁵⁷

V New Yorku vyšly roku 1752 hned dva listy, a to *Independent Reflector* a *The New-York Mercury*. První zmiňované vyšly zásluhou Jamese Parkera, který se stal po Williamovi Bradfordovi předním newyorským tiskařem, editorem týdeníku byl William Livingston. Články v *Reflectoru* byly zaměřeny na eseje o hospodářských a sociálních problémech v kolonii New York. Hned následující rok bylo vydávání novin ovšem ukončeno.⁵⁸ *The New-York Mercury* vyšly jako náhrada za ukončené *New-York Evening Post* v tiskařské dílně Ira Hugha Granta a vycházely až do počátku války za nezávislost. Listy *Mercury* pokračovaly ve stejné vydavatelské politice jako oba jejich předchůdci a zůstaly oficiální hláskou troubou newyorské koloniální vlády.⁵⁹

Akádie, která se nacházela v dnešní kanadské provincii Nové Skotsko byla od 17. století v držení francouzských osadníků. Po desetiletích bojů, které se odehrály v průběhu 17. a 18. století získala Británie jižní část Akádie a v roce 1749 zde byla založena osada Halifax. Pouhé tři roky po založení osady spatřily světlo světa noviny *Halifax Gazette*, které produkovala tiskařská dílna Johna Bushella.⁶⁰ Osada měla zhruba 4 000 obyvatel, a proto se mnoho místních zpráv v listech neobjevovalo. Obsahovaly proto především zprávy převzaté z Londýna a jižních kolonií a také místo pro inzerci od halifaxských kolonistů.⁶¹

Na doporučení Benjamina Franklina zřídil James Parker svoji tiskařskou dílnu na začátku 50. let 18. století ve městě New Heaven v kolonii Connecticut. Franklin postupně budoval

⁵⁷ MAMMEN, H. Edwin: *North-Carolina Gazette*. In: <https://www.ncpedia.org/north-carolina-gazette> [cit. 20. 3. 2021].

⁵⁸ ISIAH, *The History of Printing in America*, s. 298–299.

⁵⁹ CHOPRA, Ruma: *Printer Hugh Gaine Crosses and Re-Crosses the Hudson*. *New York History*, 90, 4, 2009, s. 271–285.

⁶⁰ Staly se tak zároveň vůbec prvními novinami, které vyšly na půdě dnešní Kanady. Původně se měl o vydávání *Halifax Gazette* starat Bartholomew Green ml., ale ten předčasně zemřel roku 1751, a proto dostal tisk na starost jeho spolupracovník John Bushell.

⁶¹ *Halifax Gazette – Canada's First Newspaper*. In: <https://archives.novascotia.ca/gazette/> [cit. 21. 3. 2021].

novinovou síť a chtěl jí pokrýt všechny americké kolonie. Jelikož v New Heavenu sídlila Yaleova univerzita, jevil se Franklinovi Connecticut jako vhodný kandidát pro další rozvoj tisku. A tak z dílny Jamese Parkera vyšly roku 1755 první connecticutské noviny – *Connecticut Gazette*, které si kladly za cíl především informovat obyvatele o probíhající francouzsko-indiánské válce.⁶² Další connecticutské listy vyšly také pod tíhou zuřící války. Tehdy Timothy Green začal publikovat *New-London Summary*, zabývající se válečnými událostmi.⁶³

V New Hampshire nebyla až do poloviny 50. let žádná tiskařská dílna, a proto byly obyvatelé této kolonie plně závislí na dílně v Bostonu. To se změnilo roku 1756, kdy z Massachusetts dorazil do Portsmouthu Daniel Fowle, který přišel na oficiální žádost vlády v New Hampshire. Ten téměř ihned po zbudování dílny začal s vydáváním *New-Hampshire Gazette*.⁶⁴

⁶² ISAIAH, *The History of Printing in America*, s. 188–189.

⁶³ *History of Connecticut Newspapers*. In: <https://ctstatelibrary.org/history-of-ct-newspapers/> [cit. 21. 3. 2021].

⁶⁴ ISAIAH, *The History of Printing in America*, s. 205.

4 Vpád do Nové Francie

Do roku 1758 to vypadalo, že Francie válku vyhraje. Měla na svém kontě několik vítězství a minimum porážek. Roku 1758 se daly do běhu události, které nakonec zapříčinily konec francouzského koloniálního panství. Tehdy začala pod velením generála Jefferyho Amhersta expedice směrem na sever, do srdce Nové Francie. Jejím cílem byl Louisbourg, což byla jedna z největších amerických pevností a klíčové místo v přístupu k dalším osadám a opevněním v Nové Francii. Tato vojenská operace – označována v literatuře jako Pittův plán, podle britského poslance Williama Pitta staršího⁶⁵ – se jevila jako nejlepší varianta vpádu do Kanady.⁶⁶ Součástí Pittova plánu byly, kromě louisbourgské kampaně, také postup směrem k pevnosti Carillon a k pevnosti Duquesne – nynější Pittsburg. Pitt si uvědomoval, že Amerika nabízí nesmírné bohatství, a proto změnil dosavadní britskou politiku a rozhodl se soustředit na západní bojiště daleko více než jeho předchůdci.⁶⁷

V první polovině roku bylo z Británie vysláno vojsko čítající několik tisíc příslušníků pravidelné armády. Flotila zakotvila v Halifaxu, ve kterém se shromažďovali i vojáci z kolonií. V květnu roku 1758 se armáda v lodích admirála Boscawena vydala směrem na sever k Louisbourgu. Obyvatelé kolonií byli prostřednictvím novin hojně informováni o postupu Amherstovy armády. Téměř všechny články, které byly napsané – pokud se nezabývaly situací v Evropě a domácí politikou – se týkaly zpráv z bojišť, z táborů nebo drobných incidentů s Francouzi či indiány. Nejdříve se o vyplutí loďstva s vojskem směrem k Louisbourgu dozvídáme 5. června z listů *Boston Weekly Advertiser* ze zprávy, kterou poskytl jistý kapitán Harriman. Ve stejný den vyšly také *The New-York Gazette, or Weekly Post-Boy*, které informují o tom, že vojsko se stále nachází v Halifaxu a čeká na příjezd generála Amhersta z Londýna.⁶⁸

⁶⁵ Od roku 1757 byl předsedou Dolní sněmovny a organizoval britskou armádu v zámoří.

⁶⁶ Kanadou se v 18. století myslela jihovýchodní oblast dnešní Kanady, která byla pod francouzskou nadvládou.

⁶⁷ ANDERSON, *The Crucible of War*, s. 385–391.

⁶⁸ *The Boston Weekly Advertiser Numb. 42.* 5. červen 1758, s. 2; *The New-York Gazette, or Weekly Post-Boy No. 802.* 5. červen 1758, s. 2.

Tento rozdíl je dán jednak tím, že bostonské listy vyšly již v pondělí, tedy den po příjezdu kapitána Harrimana, a také tím, že Boston leží nejbližší Halifaxu.⁶⁹ Z ostatních novin se informace o postupu vojsk dozvídáme v průběhu několika dní. Například v *Pennsylvania Gazette* se můžeme dočíst o čerstvé zprávě, která přišla z Halifaxu o tom, že „...*Generál Amherst dorazil ... celá flotila pod velením admirála Boscowena odplula na onu expedici.*“⁷⁰ Na tomto příkladu můžeme vidět, že zpoždění mezi událostí a tím, kdy o ní byla napsána zpráva v novinách je pouze několik málo dní na rozdíl od zpráv z Quebecu nebo Montrealu, protože Halifax se stále nacházel na britské půdě a byl napojen na zpravodajskou síť ostatních kolonií, tudíž se zprávy z něj šířily rychleji.

Na konci května 1758 připulili do Ameriky, kromě generála Amhersta, kterého doprovázel generál James Wolfe, také generálové James Ambercromby – pochodující k pevnosti Carillon – a John Forbes, který se vydal na západ dobýt francouzskou pevnost Duquesne.⁷¹ Včetně zásobovačů, sapérů, námořníků a dalších čítaly tyto tři armády téměř 50 000 mužů, což bylo největší vojenské těleso, které do té doby operovalo na území Severní Ameriky.⁷²

5.1 Vylodění v Gabarus Bay

Dne 2. června 1758 připulilo britské vojsko pod Amherstovým velením k zátocě Gabarus Bay, necelých pět kilometrů od Louisbourgu. Vzhledem ke špatnému počasí se ale Britům podařilo

⁶⁹ Z let, kterými se zabývá má bakalářská práce se bohužel do současnosti nedochovaly žádné kopie *Halifax Gazette*, proto nelze přesně porovnat jaká byla rychlost přenosu informací, když se Halifax nacházel nejbližší ke Kanadě. I přesto ale můžeme z literatury usoudit, že mnoho zpráv v halifaxských novinách nebylo. Noviny byly totiž pouze dvoustránkové a většinu obsahu tvořili zprávy z Evropy a místní inzerce. Jak můžeme vidět na dostupných číslech *Halifax Gazette*, například *The Halifax Gazette No. 148*. 15. února 1755, kde je pouze zpráva z Londýna a článek přejatý z *The New-York Mercury*. Pokud se v těchto listech vyskytl důležitý článek přímo z Halifaxu tak se s největší pravděpodobností ocitl i v dalších koloniálních týdenících. Viz DAWSON, Joan: *Bartholomew Green, John Bushell and Canada's First Newspaper*. In: <https://historiconovascotia.ca/items/show/176> [cit. 24. 3. 2021].

⁷⁰ *The Pennsylvania Gazette Numb. 1537*. 8. června 1758, s. 2.

⁷¹ První zprávy o jmenování těchto generálů do funkce velitelů v Americe se v americkém tisku objevují 13. března 1758 v New Yorku na základě korespondence s Londýnskými zpravodaji z ledna 1758. V průběhu března se objevují také na stránkách ostatních koloniálních novin, například v Bostonu. Viz *The New-York Gazette, or Weekly Post-Boy No 799*. 13. březen 1758, s. 3.

⁷² BORNEMAN, *Deciding the Fate*, s. 166–170.

přistát na břehu až 8. června. Vylodění se neobešlo bez problémů a bylo téměř odraženo francouzskými vojáky, kteří čekali na pobřeží. Díky početní převaze a také odvážnému útoku generála Wolfa se Britům podařilo dostat na břeh a zatlačit Francouze do Louisbourgu. Po této potyčce započali britští vojáci se stavbou tábora, odkud by obléhali pevnost a směřovali na ni další útoky.⁷³ První zprávy o vylodění u Louisbourgu, které podávají koloniální noviny svým čtenářům, pocházejí až z 26. června, tedy téměř měsíc od doby, kdy lodě skutečně odpluly z Halifaxu.⁷⁴

Z *Pennsylvania Gazette* se lze dočíst z podrobného dopisu od nejmenovaného účastníka vylodění o jeho průběhu: „*Informuji vás o tom, že naši lidé přistáli 8. tohoto měsíce ... naši muži zahnali nepřátele na útěk za méně než čtvrt hodiny ... zabili mnoho [Francouzů] a vzali 100 vězňů. Naše ztráty nejsou velké, pouze dva mrtví důstojníci z horalského regimentu ...*“⁷⁵

Pokud tuto zprávu porovnáme se sekundární literaturou, zjistíme, že číselné údaje autor článku značně přibarvil v britský prospěch. Ztráty na britské straně činily dle současných odhadů 39 mrtvých a několik zraněných, kdežto na straně Francouzů padlo pouze 18 vojáků, což se také neslučuje s popisem, že britští vojáci „...zabili mnoho [Francouzů]...“⁷⁶ Navíc vzhledem k tomu, že francouzští obránci se stáhli prakticky ihned poté, co Britové vstoupili na pláž, se dá předpokládat, že jejich ztráty byly minimální. Toto přehánění se dá připsat omylu autora. Nicméně vzhledem k velkým číselným rozdílům se jako pravděpodobnější jeví varianta úmyslného přehánění. Američtí kolonisté potřebovali slyšet povzbudivé zprávy o hrdinném postupu britských vojsk, jelikož předchozí francouzská vítězství měla na morálku obyvatel kolonií značně negativní vliv. Zpráva mohla být přikrášlena samotným Amherstem právě pro tento účel, anebo koloniální vládou.

⁷³ SHEPPARD, *Empires Collide*, s. 161–164.

⁷⁴ *The New-York Gazette, or Weekly Post-Boy No 805*. 26. červen 1758, s. 2.

⁷⁵ *The Pennsylvania Gazette Numb. 1543*. 20. červenec 1758, s. 2.

⁷⁶ *The Pennsylvania Gazette Numb. 1543*. 20. červenec 1758, s. 2. Srov. BORNEMAN, *Deciding the Fate*, s. 152–154; SHEPPARD, *Empires Collide*, s. 164.

5.2 Obléhání

Dalším krokem přípravy na dobytí pevnosti bylo zajištění strategických míst, které by se daly využít jako pozice pro děla. Jelikož zásobování obláhatelů bylo umožněno pouze z moře, nehodlali francouzští obránci umožnit britským lodím, aby se přiblížily k pevnině. Právě kvůli zásobování a také kvůli bombardování pevnosti vyslal 12. června generál Amherst Jamese Wolfa se skupinou téměř 2000 mužů a s několika děly k majáku severně od louisbourgského přístavu, kde se nacházela francouzská dělostřelecká baterie.⁷⁷ Na pevnině se, kromě baterie u majáku, nacházela také dělostřelecká pozice Velká baterie v západní části přístavu. Obě tato místa Francouzi opustili a zničili děla ještě před příchodem Angličanů, protože velitel obránců Louisbourgu – Augustin de Drucour – si uvědomoval, že nemá šanci tyto izolované pozice udržet. Wolfe dorazil k majáku 20. června a jeho vojáci začali okamžitě s výstavbou děl a přípravou na ostřelování. Několik hodin nato byl Louisbourg a lodě v jeho přístavu pod palbou dělostřelectva a v následujících dnech se k nim přidala i flotila admirála Boscawena.⁷⁸

V novinách se v průběhu června objevují zprávy o zajatých francouzských lodích poblíž Louisbourgu, které byly odvečeny do Halifaxu.⁷⁹ Zevrubná zpráva o postupu britských sil na území Kanady se ke kolonistům dostává až 3. července. Tehdy vyšly v Bostonu hned dva listy, které obsahovaly naprosto totožný článek s nadpisem, který byl v koloniálních novinách neobvyklý. Nadpis zněl: „*Publikováno z příkazu. Část deníku o postupu flotily & armády.*“⁸⁰ Koloniální vláda chtěla, dle nadpisu, mít své občany informované o dění na severním bojišti, a proto podporovala – nebo spíše nařizovala – vydávání takového informativního obsahu. Článek popisuje dění od 28. května až do 15. června, kdy se armáda dostala k Louisbourgu, začala stavět tábor a řešila menší potyčky s obránci. Stejná zpráva o postupu vojsk se v průběhu

⁷⁷ Mapa Louisbourgu viz Přílohy.

⁷⁸ MARSTON, *French-Indian War*, s. 49.

⁷⁹ Například *The Pennsylvania Gazette Numb. 1539*. 22. červen 1758, s. 3.

⁸⁰ *The Boston Weekly Advertiser Numb 46*. 3. červenec 1758, s. 1–2; *The Boston Gazette, and Country Journal No 1408*. 3. červenec 1758, s. 2.

následujících dní objevila i v dalších amerických listech.⁸¹ Nejpozději se tato informace objevila v Marylandu, a to až 20. července.⁸² Stojí za zmínku, že tato zpráva se 13. července objevila také na stranách *Pennsylvania Gazette*.⁸³ Zde ovšem nadpis neobsahuje slovní spojení „*Publikováno z příkazu*“, čímž chtěl Franklin nejspíše symbolicky ukázat nezávislost jeho novin. Mimo to se stále objevují zprávy od vojáků z fronty, jejichž dopisy jsou otiskovány v listech a přináší čtenářům poutavé osobní příběhy. Například v *Boston Gazette* je zveřejněna zpráva od účastníka obléhání z 15. června.⁸⁴ V ní pisatel popisuje menší střet s Francouzi a indiány, při kterém jich několik zahynulo. Jeden z nich měl u sebe kříž a medaili krále Ludvíka XV., což dokládá úroveň kladných vztahů Francie s indiánskými národy a zároveň míru pokřesťanství domorodých obyvatel.⁸⁵

Postupující britská armáda v průběhu června spolu s flotilou postupně vytvořila kolem pevnosti nepropustnou bariéru. De Drucour nechtěl riskovat, že se nepřátelští vojáci dostanou do přístavu po moři, a proto nechal 28. června potopit šest svých lodí u vstupu do přístavu. O zablokování přístavu informuje *Boston Gazette* 17. července či *New-York Mercury* 24. července v prakticky totožných článcích.⁸⁶ Zároveň se prostřednictvím dopisů od námořníků i vojáků dozvídáme, že množství dezertérů, kteří přicházeli do britského tábora, stoupá. Francouzští zajatci vypovídají o tom, že morálka ve městě slábne. Britové jsou přesvědčení o tom, že do konce léta bude Louisbourg v jejich rukou: „*Jsmo v dobré náladě a doufáme, že do konce čtvrtletí dokončíme to, proč jsme sem přišli.*“⁸⁷ V tu dobu nejjižněji vydávané noviny – *South-Carolina Gazette* –

⁸¹ *The Boston News-Letter* No. 2921. 6. červenec 1758, s. 1; *The New-Hampshire Gazette* Numb. 92. 7. červenec 1758, s. 2; *The New-York Gazette; or The Weekly Post-Boy* Numb. 810. 10. červenec 1758, s. 2; *The New-York Mercury* No. 308. 10. červenec 1758, s. 3.

⁸² *The Maryland Gazette* Numb. 689. 20. červenec 1758, s. 2.

⁸³ *The Pennsylvania Gazette* Numb. 1542. 13. červenec 1758, s. 2.

⁸⁴ *The Boston Gazette, and Country Journal* No 1408. 3. červenec 1758, s. 2–3.

⁸⁵ Francie byla první z evropských zemí, která dávala domorodým indiánským náčelníkům tzv. mírové medaile, které symbolizovaly přátelství a náklonost. Britové začali po vzoru Francie razit podobné medaile až po skončení francouzsko-indiánské války. Viz PRUCHA, Francis Paul: *Indian Peace Medals in American History*. Oklahoma 1995.

⁸⁶ *The Boston Gazette, and Country Journal* No. 172. 17. červenec 1758, s. 3; *The New-York Mercury* No. 310. 24. červenec 1758. s. 2.

⁸⁷ *The New-York Mercury* No. 310. 24. červenec 1758. s. 2.

neinformují své čtenáře tak bohatě a pravidelně o dění v Nové Francii jako severní týdeníky. Zprávy o tom, co se děje u Louisbourgu, se ke kolonistům v Jižní Karolíně dostaly až 4. srpna v podobě krátkého odstavce, ve kterém se píše o vylodění a obsazení dělostřeleckých baterií. Tato dlouhá prodleva je dána tím, že Charlestown⁸⁸ obklopovaly lodě francouzských korzárů a také obrovskou vzdáleností mezi hlavním městem Jižní Karolíny a Louisburgem. Charlestown se nacházel bezmála 2 000 kilometrů od pevnosti a kapitán Bidford, který zprávu do města přinesl, plul po moři 37 dní, jak popisuje.⁸⁹

Počátkem července byl Louisbourg bombardován každý den jak ze severovýchodu z baterie u majáku, tak od jihozápadního britského tábora. Francouzi palbu opětovali a pod rouškou noci podnikali výpady směrem k nepříteli, ale bez větších úspěchů.⁹⁰ Nejčerstvější zprávy pocházely až na výjimky z Bostonu, jelikož tamní zpravodajská síť byla největší a nejstarší v celé Americe. Navíc byl Boston relativně blízko centru dění – Nové Francii. Obyvatelé Massachusetts se tak dozvídají o průběhu obléhání s předstihem před jejich sousedy z ostatních kolonií. Především *Boston Gazette* a *Boston Post-Boy* informují bostonské čtenáře každý týden o situaci prostřednictvím námořníků a poslů, kteří se vracejí z Louisbourgu. Zbylé noviny nemají v této době mnoho originálního obsahu, a proto se v nich vyskytují dopisy již publikované v bostonských novinách. Článek pojednávající o informacích poskytnutých kapitánem Homerem z 11. července se objevuje na stránkách všech tří pondělních bostonských týdeníků.⁹¹ Ze zprávy je jasně vidět, jak silné bylo britské odhodlání a víra v brzké vítězství. Píše o zničení francouzských lodí v přístavu a zneškodnění nepřátelské baterie. V cestě k dobytí pevnosti už tudíž nezbyvala téměř žádná překážka. V předmluvě k článku – která se objevuje v každé verzi – se můžeme dočíst toto: „*Je nám líto, že nemůžeme podat našim čtenářům zprávu*

⁸⁸ Současný Charleston.

⁸⁹ *The South-Carolina Gazette Numb. 1240*. 4. srpen 1758. s. 2.

⁹⁰ SHEPPARD, *Empires Collide*, s. 168–169.

⁹¹ *The Boston Gazette, and Country Journal No. 174*. 31. červenec 1758, s. 1–2; *The Boston Evening Post No. 1196*. 31. červenec 1758, s. 2; *The Boston Weekly Advertiser Numb 50*. 31. červenec 1758, s. 2.

*o kapitulaci Louisbourgu tento týden, ale očekáváme, že se tak již stalo ... byl by to pro ně [Francouze] téměř zázrak, aby vydrželi déle...*⁹² V následujícím týdnu si jej mohou přečíst i obyvatelé dalších kolonií.⁹³

5.3 Vítězství

Obléhání se blížilo ke svému konci. O většinu zbývajících francouzských lodí v louisbourgském přístavu se postaral výbuch střelného prachu na jedné z nich, který způsobila dělová koule vypálená z britských baterií. Město bylo v plamenech a požár se nedařilo zastavit. Obránci začali ztrácet naději ve zdárný výsledek. Poslední ránu jejich morálce zasadila událost z 25. července. Tehdy se pod rouškou noci vydali námořníci z Boscawenovy flotily do přístavu a ukořistili zde poslední dvě zbývající francouzské lodě. De Drucour viděl, že pokračovat v boji by znamenalo jen další zbytečné ztráty jak pro vojáky, tak pro civilní obyvatelstvo, a proto se rozhodl 26. července vyslat posla k obléhatelům s žádostí o ukončení bojů a přijmout podmínky kapitulace. Nad Louisbourgem byla ještě toho dne vztyčena britská vlajka.⁹⁴

V polovině srpna americké týdeníky postrádaly nové informace o severním bojišti, a proto psaly především povzbudivé zprávy o tom, že Louisbourg je již jistě pevně v britských rukou. V New Yorku byly také publikovány mapy pevnosti s dosavadním vojenským postupem.⁹⁵ Situace byla ze strany obyvatel kolonií nejspíše dost vypjatá, protože z předchozích porážek byli zklamáni a jejich morálka byla podlomena. Dobrá zpráva by zvedla náladu kolonistů a jejich odhodlání k dalšímu postupu. Toto si můžeme dokázat na dopisu od čtenáře, který vyšel v *Boston News-Letter* 17. srpna. Pisatel v něm vyjadřuje svoje znechucení vojenskou situací

⁹² *The Boston Gazette, and Country Journal No. 174.* 31. červenec 1758, s. 1–2; *The Boston Evening Post No. 1196.* 31. červenec 1758, s. 2; *The Boston Weekly Advertiser Numb 50.* 31. červenec 1758, s. 2.

⁹³ Například *The New-York Gazette: or, The Weekly Post-Boy Numb. 814.* 7. srpen 1758, s. 2.

⁹⁴ ANDERSON, *The Crucible of War*, s. 417–418; BORNEMAN, *Deciding the Fate*, s. 160–161.

⁹⁵ *The New-York Gazette: or, The Weekly Post-Boy Numb. 815.* 14. srpen 1758, s. 2.

z hlediska sociálního i hospodářského a doufá v přívětivé zprávy: „*My, v Severní Americe, jsme se ve vojenských operacích střetli s několika smutnými porážkami a zklamáními...*“⁹⁶

Prvními novinami, které informovaly o vítězství, byly ty bostonské. Dne 21. srpna se objevil článek o dobytí Louisbourgu v pondělních bostonských týdenících. Z nichž speciálně *Boston News-Letter* věnuje události velkou pozornost, konkrétně jednu celou stranu. Na ní popisuje, jak probíhaly poslední dny obléhání, přikládá počty zemřelých a raněných a také podmínky kapitulace, které přijal de Drucour. Ty obsahují celkem šest článků a dává v nich své vojáky do rukou Britů, stejně jako zbývající dělostřelectvo. Civilní obyvatelstvo z Louisbourgu, stejně jako celé oblasti Akádie, bude deportováno zpět do Francie.⁹⁷ Koncem srpna se i v ostatních novinách objevují články o kapitulaci a další doplňující dopisy od britských důstojníků, kteří se obléhání účastnili.⁹⁸ Jižní Karolína je opět informována nejpozději, o vítězství se její obyvatelé dozvídají až 13. října.⁹⁹ V *Boston Gazette* se 28. srpna píše: „...[francouzská] posádka vypadala velice spokojeně, že opouštěla Louisbourg,“¹⁰⁰ což se na první pohled může zdát jako nesmysl. Ovšem je třeba si uvědomit, že součástí louisbourgské posádky byla i jednotka ze Saska, která jistě s návratem do Evropy více než souhlasila, stejně jako pravidelná francouzská armáda.¹⁰¹ Navíc Louisbourg sám byl prakticky zničen neustálým bombardováním a sami Angličané si v dopisech publikovaných v amerických listech stěžují na to, že je čeká ještě dlouhá práce s opravami pevnosti, aby se byla schopna ubránit potencionálnímu odvetnému útoku.¹⁰² Počet zajatých vojáků a násilně vystěhovaných obyvatel

⁹⁶ *The Boston News-Letter* No. 2927. 17. srpen 1758, s. 3.

⁹⁷ *The Boston News-Letter* No. 2928. 24. srpen 1758, s. 3.

⁹⁸ Například *The Maryland Gazette* Numb. 696. 7. září 1758, s. 2; *The Pennsylvania Gazette* Numb. 1548. 24. srpen 1758, s. 3.

⁹⁹ *The South Carolina Gazette* Numb. 1261. 13. říjen 1758. s. 1.

¹⁰⁰ *The Boston Gazette, and Country Journal* No. 178. 24. srpen 1758, s. 1.

¹⁰¹ BORNEMAN, *Deciding the Fate*, s. 163.

¹⁰² *The Boston News-Letter* No. 2928. 24. srpen 1758, s. 3.

se objevuje na stránkách *New-York Gazette*: „...5390 válečných zajatců bude posláno do Anglie ... kolem 1800 civilních obyvatel bude posláno do staré Francie.“¹⁰³

Počty ztrát jsou ve všech novinových článcích totožné – dle všeho převzaté z bostonských novin – v součtu 171 mrtvých a 347 raněných, odpovídají skutečnému stavu britské armády.¹⁰⁴ Co se týče francouzské strany, zde už je oproti skutečným číslům vidět přehánění.¹⁰⁵ Většinou se v listech prostřednictvím dopisů píše, že nepřátelské ztráty činily kolem 1 500 mužů, nicméně dle současných odhadů jich bylo zhruba 100. Ztráty francouzských námořníků byly z dopisu obsaženém v novinách určeny zhruba na 1 000, nicméně žádné oficiální doklady o počtu zemřelých námořníků neexistují.¹⁰⁶ Není bez zajímavosti, že tisk opomenul napsat o zverstvech spáchaných britskou armádou. Miliční regiment z Massachusetts totiž v návaznosti na masakrování vojáků francouzsko-indiánskými jednotkami z předchozích let skalpoval u Louisbourgu na 200 jeho obránců. Z čehož byla pravidelná armáda pocházející přímo z Velké Británie zděšena, neboť takovéto praktiky se absolutně neslučovaly s tím, na co byla zvyklá z evropských bojišť.¹⁰⁷ Z pochopitelných důvodů tuto událost jednotliví editoři zamlčeli.

Nejdříve Halifax a poté i další americká města vypustila ohňostroje na oslavu vítězství u Louisbourgu. Generál Amherst nařídil části vojska zůstat v Louisbourgu pro případ, že by se Francouzi chtěli vrátit a zbytek armády se přesunul do Halifaxu na přezimování. Milice byla poslána zpět do domovských kolonií.¹⁰⁸ Po skončení zimy se dle Pittova plánu měla armáda vydat směrem na sever a dobýt srdce Nové Francie – Quebec.

¹⁰³ *The New-York Gazette: or, The Weekly Post-Boy Numb. 818.* 4. září 1758, s. 2.

¹⁰⁴ SHEPPARD, *Empires Collide*, s. 174–175.

¹⁰⁵ Tamtéž.

¹⁰⁶ *The Boston News-Letter No. 2928.* 24. srpna 1758, s. 3; srov. SHEPPARD, *Empires Collide*, 174–175.

¹⁰⁷ ANDERSON, *The Crucible of War*, s. 418–419.

¹⁰⁸ MARSTON, *French-Indian War*, s. 51.

5 Obléhání Quebecu

Na jaře roku 1759 se britské velení po úspěchu kampaně z předchozího roku rozhodlo následovat podobný model pro další útok. Bylo určeno několik směrů postupu hlouběji do území Nové Francie. První část armády byla svěřena generálu Amherstovi. Ten se měl vydat nejprve směrem k pevnosti Carillon – u té byla v předchozím roce uštědřena britské výpravě brutální porážka – a skončit u klíčového Montrealu. Generál John Prideaux se měl se svými vojáky shromáždit v pevnosti Oswego a poté vyrazit směrem k pevnosti Niagara, kterou měl dobýt. Dalším cílem bylo zajištění pevností Presque Isle a Venango. Poslední a zároveň nejdůležitější útok směřoval k hlavnímu městu francouzských držav v Americe, ke Quebecu. Této armádě velel generál James Wolfe.¹⁰⁹

S příchodem zimy začínají v koloniálních novinách ubývat články týkající se kolonií a bojů v nich, jelikož armády přečkávaly zimu v pevnostech a městech. Takže kromě několika zpráv od průzkumných oddílů boje v Severní Americe přestaly.¹¹⁰ Listy obsahují informace především o bojích v Evropě, případně v Karibiku, o příjezdech a odjezdech lodí a dále také inzeráty. Bitvy na karibských ostrovech končí povětšinou v britský prospěch a stejně jako v případě Akádie, i na nich následují Angličané politiku vystěhovávání a tamní poražené obyvatele posílají buď jako vězně do Británie nebo je deportují zpět do Francie. To můžeme dokumentovat na článku, který se objevil v *Boston Gazette* o získání ostrova Guadeloupe: „*celý ostrov Guadeloupe se vzdal vojskům Jeho výsosti ... muži budou dopraveni do Anglie a ženy a děti do Francie...*“¹¹¹

Generál Wolfe pobýval na začátku roku 1759 v Londýně, kam se uchýlil po vítězství v Louisbourgu. Zde ho William Pitt starší – poté co se Wolfe při obléhání osvědčil jako schopný

¹⁰⁹ MARSTON, *French-Indian War*, s. 51.

¹¹⁰ Například *The Pennsylvania Gazette Numb. 1578*. 22. březen 1759, s. 3.

¹¹¹ *The Boston Gazette, and Country Journal No. 210*. 9. duben 1759, s. 2.

velitel – pověřil vedením expedice ke Quebecu a pod jeho velení přiřadil také britské generály Townsenda, Moncktona a Murraye.¹¹² O těchto londýnských událostech podávají informace jako první newyorské noviny. Nejdříve píší o povýšení Wolfa a Townsenda a následně, že se „...oba budou účastnit této expedice.“¹¹³ Tato zpráva pochází originálně z prosince roku 1758 z *London Gazette*. Na tomto příkladu je vidět, že jakákoliv komunikace mezi koloniemi a metropolí byla při více než tříměsíčním zpoždění značně komplikovaná.

V únoru vyplul Wolfe s armádou, která čítala okolo 8 000 mužů, na palubě lodi admirála Saunderse a 30. dubna 1759 přistál v Halifaxu.¹¹⁴ Je vidět, že především redaktoři a tiskaři koloniálních listů nepsali v průběhu března a dubna o téměř žádných jiných domácích politických či vojenských událostech než o očekávaném příjezdu flotily. V obsahu novin se zrcadlí stále převládající zima. Jelikož novinek není mnoho, můžeme v člancích vidět stále dokola opakující se témata a některá novinová vydání nepřesáhnou dvě strany textu.¹¹⁵ „Admirál Saunders ... je brzy očekáván ... generál Wolfe bude velet 8 000 mužů na stejné expedici,“¹¹⁶ stejné nebo podobné zprávy se objevují týdně téměř ve všech novinách. Inzeráty v nich obsažené byly používány také jako platforma pro vojenské účely. Což si můžeme dokumentovat na jednom z nich, ve kterém pověřený důstojník hledá řemeslníky pro Wolfovu expedici: „*Jeho Veličenstvo hledá tesaře pro expedici pod velením generála Wolfa...*“¹¹⁷

Začátkem května obletěla kolonie zpráva o slavném příjezdu flotily admirála Saunderse do Halifaxu, kde na ně již čekal admirál Durell se svojí flotilou. Admirál Durell měl k řece sv. Vavřince vyrazit již daleko dříve a odříznout tak Quebec od zásobování, ale kvůli plovoucím

¹¹² BORNEMAN, *Deciding the Fate*, s. 288–289.

¹¹³ *Weyman's New-York Gazette Numb. 5.* 19. březen 1759, s. 3.

¹¹⁴ BORNEMAN, *Deciding the Fate*, s. 292.

¹¹⁵ Viz COPELAND, *Character and Content*.

¹¹⁶ *The Boston News-Letter No. 3005.* 6. duben 1759, s. 1.

¹¹⁷ *The Boston Evening-Post Numb. 1230.* 26. březen 1759, s. 3; *Green and Rusell's Boston Post-Boy & Advertiser No. 84.* 26. březen 1759, s. 3; *Supplement to The Boston Gazette and Country Journal No. 208.* 26. březen 1759, s. 1.

ledovým krám se zdržel.¹¹⁸ První zprávy o jejich příjezdu podával nejspíše *Halifax Gazette*, nicméně vydání z této doby nebyla zatím nalezena, nebo se nedochovala. Stejně tak číslo *Newport Mercury* ze začátku května, jejichž článek publikovaly bostonské noviny o týden později. Píše se v něm o příjezdu admirála Saunderse s „...*tou nejlepší flotilou, jaká se kdy objevila v Severní Americe*,“ která celkem čítala úctyhodných 36 lodí.¹¹⁹ V první polovině května, poté co led roztál, postupně vyrazila flotila směrem k Louisbourgu, kde ji měly doplnit další lodě, které měly připlout z dalších amerických kolonií. Flotila spolu s pravidelnou i miliční armádou zůstala v Louisbourgu téměř celý další měsíc. Dne 4. června byly v Louisbourgu vypáleny rány z děl a flotila vyplula směrem k řece sv. Vavřince a Quebecu.¹²⁰ Před admirály a kapitány ležela těžká zkouška. Vody daleko na severu byly Angličany málo prozkoumané a nevěděli tak o všech zákeřných mělčinách a útesech. Toto si admirál Saunders vykompenzoval zajmutím několika francouzských průzkumníků, kterým v případě, že informace o okolním terénu nevyzradí, vyhrožoval oběšením.¹²¹ O tomto admirálově kroku není v novinách žádná zmínka.

Samotný Quebec byl, stejně jako Montreal, zcela odříznut od zásobování, které mohlo přijít z Francie. Admirál Durell vytvořil kolem ústí řeky sv. Vavřince blokádu a nepustil k městu jedinou nepřátelskou loď.¹²² Další problémy Francii způsobovali britští korzáři, kteří hojně rekvírovali její lodě. Téměř v každém vydání novin z roku 1759 jsou články o korzárech a francouzských lodích, které byly obsazeny a odvečeny do přístavů.¹²³ Nálada, vládoucí v Quebecu se dá demonstrovat na dopisu, který admirál Durell ukořistil jednomu z tamních obyvatel. Dopis byl zveřejněn v novinách a obsahuje informace o tom, že Quebec zažil krutou

¹¹⁸ Saunders, Sir Charles. In: http://www.biographi.ca/en/bio/saunders_charles_4E.html [cit. 10. 4. 2021].

¹¹⁹ *The Boston Evening-Post Numb. 1236*. 7. květen 1759, s. 1.

¹²⁰ Admirál Durell byl poslán napřed, aby zajistil bezpečný průjezd hlavní části flotily, a také nedovolil francouzským zásobovacím lodím se přiblížit ke Quebecu. Viz Saunders, Sir Charles. In: http://www.biographi.ca/en/bio/saunders_charles_4E.html [cit. 10. 4. 2021].

¹²¹ FOWLER, *Empires at War*, s. 293.

¹²² MACLEOD, Peter: *Northern Armageddon. The Battle of the Plains of Abraham*. Vancouver 2010, s. 58–60.

¹²³ Například *The Boston Evening-Post Numb. 1235*. 30. duben 1759, s. 2.

zimu a hladoví: „*Máme přiděl pouze čtvrt libry chleba denně ... vše je nad cenou.*“¹²⁴ Díky neúrodě za poslední rok a zastavení zásobování z Francie bylo město na pokraji přežití. O postupu armády u ústí řeky sv. Vavřince neměli vydavatelé novin dlouhé týdny žádné čerstvé zprávy. Volné místo v listech proto vyplňovali staršími články, příběhy o předchozích obléháních Quebecu, či popisem Kanady jako takové.¹²⁵ První skutečná zpráva o průběhu expedice tak vyšla až na konci července. Prostřednictvím dopisu od účastníka obléhání se kolonisté dozvídají o vylodění a průběhu dalších dní, kdy Britové stavěli dva tábory a ostřelovali město. Britské i francouzské síly jsou spočteny vcelku přesně, a to na 8 000 a 14 000 mužů. A stejně jako u obléhání Louisbourgu, i zde zakončuje pisatel dopis slovy: „*Doufám v dobytí města následující měsíc.*“¹²⁶ V průběhu srpna se objevuje pouze jedna další zpráva, která přináší novou informaci o tom, že se generál Wolfe spolu s 4 000 muži vylodil na jednom z ostrovů u Quebecu – Isle de Orelans – a postavil zde dělostřeleckou baterii, zatímco námořnictvo bombarduje francouzské tábory u hradeb.¹²⁷ Druhý muž v britském velení, generál Monckton, se utábořil u point Levee a „*...postavil zde dvě baterie, aby útočily na město.*“¹²⁸ V průběhu září roku 1759 už se objevuje množství podrobných zpráv o vojenských akcích, které se u řeky sv. Vavřince odehrály. Podle těchto článků můžeme soudit, že pro kolonisty byly jakékoliv nové informace o průběhu obléhání zásadní. V Bostonu je tato umístěna na první stranu a výrazný nadpis hlásá: „*Novinky z Quebecu.*“¹²⁹ Zde je čtenářům předána kompletní zpráva o průběhu bojů od jejich počátku až do poloviny srpna. Po zaujmutí pozic na Isle de Orleans a Point Levee se britským jednotkám podařilo vylodit na severním břehu východně od pevnosti a postavit další děla. Autor zveřejněného dopisu popisuje, s jakým úspěchem je město

¹²⁴ *The Boston Gazette and Country Journal No. 223.* 9. červenec 1759, s. 1. Tento dopis se objevil téměř ve všech koloniálních novinách.

¹²⁵ Například v *The New-Hampshire Gazette Numb. 147.* 27. červenec 1759, s. 1; *Weyman's New-York Gazette Numb. 25.* 6. srpen 1759, s. 2. Tyto a jim podobné články jsou tištěny i v dalších několika týdnech.

¹²⁶ *Supplement to The Boston Evening-Post Numb. 1248.* 30. červenec 1759, s. 1. Další podobný popis pochází od kapitána Snowa z Louisbourgu, viz *The New-Hampshire Gazette Numb. 148.* 3. srpen 1759, s. 1.

¹²⁷ *Weyman's New-York Gazette Numb. 25.* 6. srpen 1759, s. 2.

¹²⁸ *The New-York Gazette Numb. 28.* 27. srpen 1759, s. 3.

¹²⁹ *The Boston Gazette and Country Journal No. 232.* září 1759, s. 1.

pomalou ničeno dělostřelectvem a říká: „*Jsem šťastný, když vidím, že v Quebecu nezbyl jediný dům, který by nebyl poškozen naším bombardováním.*“¹³⁰ Na konci července Francouzi zaútočili na Mont Morancy a dočasně se jim podařilo nepřítele vytlačit z pozic. Následovaly další drobné šarvátky. Jeden z dalších pisatelů to v dopisu okomentoval slovy: „*Doufám, že toho zničíme více a více, pokud toto místo nedobudeme, tak ho jistě zdemolujeme.*“¹³¹

Jedna z posledních zpráv před samotným dobytím demonstruje, jak obrovské boje se, ve srovnání se zbytkem války, u Quebecu odehrály. „*Zabili jsme tolik indiánů jako nikdy předtím.*“¹³² V závěru tohoto článku je ještě napsáno, že „*Generál si nepřeje více informací zveřejňovat,*“ což nám vysvětluje, proč bylo tolik zpráv v novinách recyklováno a tisknuto stále dokola. Důstojníci, jak je psáno ve spoustě dalších dopisů, věří v to, že Quebec bude do podzimu v britské moci. Sám Wolfe vydal prohlášení o tom, že všichni obyvatelé Nové Francie jsou pod jeho ochranou a nebude jim ublíženo.¹³³ Dále zdůrazňoval mnohé „*...zvláště odporné krutosti,*“ které páchali Francouzi na Angličanech.¹³⁴ Tato slova měla ovšem pouze líbivý charakter, protože většina Francouzů musela po válce Ameriku opustit a masakry byly páchané oběma stranami v prakticky stejné míře.¹³⁵ Navíc Wolfe ve zmíněném prohlášení kritizoval Francouze za odmítnutí požadavků kapitulace a naopak vyzýval Angličany a indiány k páčání dalších krutostí, ničení osad a přepadání nepřátelských hlídek.¹³⁶

5.1 Vítězství u Quebecu v koloniálním tisku

Quebec padl v druhé polovině září do britských rukou a osud Nové Francie byl tímto činem prakticky zpečetěn. Stejně jako při zprávě o dobytí Louisbourgu, i v tomto případě byly prvními novinami, které informovaly své čtenáře o porážce francouzské armády, ty bostonské. První tři

¹³⁰ *The Boston Gazette and Country Journal No. 232.* září 1759, s. 1.

¹³¹ *The New-York Gazette Numb 31.* 17. září 1759, s. 2.

¹³² *The New London Summary, or The Weekly Advertiser No. 60.* 28. září 1759, s. 3.

¹³³ Tato proklamace vyšla na přelomu září a října v mnohých amerických listech.

¹³⁴ *The Maryland Gazette No. 752.* 4. říjen 1759, s. 3.

¹³⁵ SHEPPARD, *The French and Indian War*, s. 193–200.

¹³⁶ OPATRŇY, *Válka Mohykánů*, s. 254.

články se objevují se zhruba měsíčním zpožděním – konkrétně dne 15. října. Tato zpráva je obsahově totožná jak v *Boston Post-Boy*, tak v *Boston Gazette* a zde je jí čestně vyhrazena celá titulní strana, která tradičně patřila zprávám z Evropy. Začíná slovy, které evokují, jak významná tato událost musela pro kolonie být: „*Srdečně blahopřejeme našim čtenářům k nejmimořádnějšímu úspěchu, který potěšil nebesa a Jeho Veličenstvo...*“¹³⁷ Tato dvě novinová vydání zároveň obsahují množství dopisů přímo z Quebecu a přibližují situaci skrz osobní zkušenost. Dle těchto a dalších článků z bostonských listů je zřejmé, že obyvatelstvo neskrývalo radost a bouřlivě oslavovalo Wolfovo vítězství. To můžeme vidět na další zprávě: „*Radost byla v Cloucesteru vyjádřena střelbou ze zbraní a ohňostroji,*“¹³⁸ a dále „*...radost, která se při této události objevila, byla tou největší, jaká byla kdy viděna.*“¹³⁹ Třetí list, který vyšel v pondělí 15. října byl *Boston Evening-Post* a ten se kompozičně lišil od zbylých dvou bostonských novin. Na jeho příkladu můžeme vidět další důkaz důležitosti této zprávy, protože opět narušuje běžnou strukturu koloniálních listů. Ta se sice objevuje až na druhé straně – první je věnována obsáhlé zprávě určené čtenářům – ale zato s do očí bijícím nadpisem „*Quebec kapituloval,*“ a sám text pod ním zdůrazňuje významnost tohoto článku: „*...zpráva o důležité události...*“¹⁴⁰

Zpráva o pádu Quebecu se šířila Severní Amerikou jako lavina. Ve stejný den, kdy ji bostonské noviny zveřejnily, se v provincii Connecticut objevuje mimořádné vydání *New-London Summary*,¹⁴¹ které se zabývá výhradně bitvou na Abrahamových pláních a ziskem města. Jedná se o jednu potištěnou stranu, opět s nadpisem, který zní: „*Bůh buď pochválen, Quebec je v anglických rukou.*“¹⁴² Informace, jak je psáno, pochází z Newportu z 13. října. Stejná zpráva je otištěna Peterem Timothym v jeho listech *South-Carolina Gazette* o 14 dní později, u ní je

¹³⁷ *The Boston Gazette and Country Journal No. 237.* 15. říjen 1759, s. 1.

¹³⁸ Tamtéž.

¹³⁹ *Green and Rusell's Boston Post-Boy & Advertiser No. 113.* 15. říjen 1759, s. 2.

¹⁴⁰ *The Boston Evening-Post Numb. 1259.* 15. říjen 1759, s. 2.

¹⁴¹ S podtitulem *Extraordinary*, tj. mimořádné vydání.

¹⁴² *New-London Summary Extraordinary.* 15. říjen 1759, s. 1.

připsáno, že pochází z *Newport Mercury*. Originální zpráva, která se měla objevit v newportských novinách je bohužel ztracena, protože většina vydání z října 1759 se nedochovala do dnešních dnů. Ze dne 16. října pochází zachovalé vydání, ve kterém je informace, kterou se podařilo získat od dvou francouzských důstojníků, s nadpisem: „*Kapitulace Quebecu*.“¹⁴³ Pokud se nejednalo o mimořádné vydání, se kterým jsme se ovšem v *Newport Mercury* dosud nesetkali, tak tato zpráva vyšla na území Rhode Islandu 23. října.

Před vydáním *Boston News-Letter* 18. října, se již v Bostonu o dobytí Quebecu vědělo. Proto zde bylo otištěno prohlášení, které guvernér Massachusetts Bay Thomas Pownall vydal v sobotu 13. října. To bylo otištěno další týden i v ostatních bostonských novinách. Guvernér v něm vyhláší „*Veřejné dikůvzdání*,“ na poděkování Bohu za úspěšný britský postup v Kanadě.¹⁴⁴ V *News-Letter* se sice nadpis nevyskytuje, nicméně i zde je zprávě vyhrazena celá titulní strana, která obsahuje na čtyři dopisy a informace přivezené loděmi ze severu. Zde se v textu napsaném přímo editorem novin píše o získání Quebecu jako o „...*slavných událostech*.“¹⁴⁵

V Pensylvánii jsou veškeré zprávy, které se týkají Quebecu, převzaty z bostonských novin a tamější noviny neposkytují žádné nové informace.¹⁴⁶ Listy *New-York Gazette*, které o výsledku bitvy informují ve stejný den jako bostonské noviny, vyhradily článku opět čestné místo na titulní straně, i když tentokrát se zde nevyskytuje žádný nadpis, který by čtenáře na první pohled upozornil. V článku se objevuje informace o tom, že boje na Abrahamových pláních trvaly „...*několik hodin*.“¹⁴⁷ Pokud tento časový údaj srovnáme se sekundární literaturou a ostatními

¹⁴³ *The Newport Mercury* No. 70. 16. říjen 1759, s. 3.

¹⁴⁴ *The Boston News-Letter* Numb. 3042. 18. říjen 1758, s. 1.

¹⁴⁵ Tamtéž.

¹⁴⁶ Viz *The Pennsylvania Gazette* Numb. 1608. 18. říjen 1759, s. 3; *The Pennsylvania Gazette* Numb. 1609. 25. říjen 1759, s. 2.

¹⁴⁷ *The New-York Gazette* Numb. 35. 15. říjen 1758, s. 1.; Tato informace se pravděpodobně vyskytuje také v *Newport Mercury*, nicméně zde je několik stran poškozeno. Na základě jiných podobností v textech se nejspíše jedná o totožné články. Viz *The Newport Mercury* No. 70. 16. říjen 1759, s. 3.

novinami, zjistíme, že ve skutečnosti trvala bitva pouze 15 minut. Včetně manévřů a shromáždění armád na planině před Quebecem, pak trval střet okolo hodiny.¹⁴⁸ Nositel této zprávy nebyl v článku uveden, dá se předpokládat, že u bitvy nebyl a první informace, které zaslechl okamžitě doručil do New Yorku, i když nebyly podložené.¹⁴⁹ Zde je článku vyhrazeno opět čestné místo na titulní straně, i když tentokrát se zde nevyskytuje žádný nadpis. Část této zprávy otiskly ve stejný den i druhé newyorské listy, avšak byla zastrčena až na třetí stránce a ztratila se zde v jednolitém textu.¹⁵⁰

Poslední listy publikované v týdnu od 15. října byly páteční *New-Hampshire Gazette*. Zde je otištěna zpráva pocházející přímo z Portsmouthu, a tudíž nepřevzatá z jiných novin s nadpisem „*Quebec dobyt.*“ V ní se, kromě klasického opěvování skvělého a důležitého vítězství, píše o bouřlivých oslavách, ohňostrojích, dělových ranách a rozeznění zvonů v Portsmouthu. Z čehož opět vyplývá, jakou měla informace o dobytí Quebecu pro kolonisty cenu. V textu jsou dále také dopisy otištěné již v jiných městech, například v Bostonu. Zprávě je věnována celá jedna strana.¹⁵¹

Článek z Marylandu obsahuje dopis, který byl otištěn již v bostonských novinách a informuje o dobytí Quebecu. Nicméně je zajímavé, že tyto noviny odkazují na to, že tuto informaci převzali ze zvláštního vydání *New-York Mercury* z 11. října. To by znamenalo, že právě tyto newyorské listy byly prvními, ve kterých se píše o vítězství u Quebecu. Nicméně žádné takové vydání se nám do dnešních dnů nezachovalo, a tudíž můžeme pouze polemizovat.

V následujících týdnech se v koloniálních novinách objevují podrobnější popisy bitvy a obléhání samotného. Navíc se v množství listů, stejně jako v případě generála Wolfa, jak bude

¹⁴⁸ SNOW, Dan: *Death or Victory. Battle of Quebec and the Birth of British Empire*. New York 2009, s. 549.

¹⁴⁹ Další možností interpretace je, že měření času bitvy bylo provedeno pouze prostřednictvím pocitů, nikoliv například hodinkami.

¹⁵⁰ *The New-York Mercury* No. 374. 15. říjen 1759, s. 3.

¹⁵¹ *The New-Hampshire Gazette* Numb. 159. 19. říjen 1759, s. 2.

níže popsáno podrobněji, objevují také básně psané anonymními čtenáři na oslavu vítězství u Quebecu. Jako například tento úryvek, který nám pomůže vykreslit náladu v jednotlivých koloniích:

„Quebec is taken, was the joyful note,

Quebec is taken, thrills thro every Throat.“¹⁵²

Konkrétní popis bitvy je ve všech novinách až na několik drobností prakticky totožný. Generál Wolfe se přes řeku přeplavil z Isle de Orleans ke quebeckým břehům spolu se čtyřmi až pěti tisíci muži. Ze zákopů proti nim ihned zaútočila francouzská armáda vedená generálem Montcalmem. Vypálili proti Britům celkem tři salvy, ale ti odhodlaně pochodovali dále kupředu a do několika minut Francouze zahnali zpět do pevnosti. Před městem se Angličané zakopali a postavili dělostřelecké baterie. O několik dní poději se Quebec prostřednictvím guvernéra de Vaudreuilla vzdal.

V porovnání s vítězstvím u Louisbourgu v předchozím roce a také následným dobytím Montrealu roku 1760 je Quebec jedinečný. Ani jedna z výše napsaných vojenských akcí nebyla předávána veřejnosti takovým způsobem jako výsledek bitvy na Abrahamových pláních. Tato expedice rezonovala tiskem i v následujících měsících. Podmínky kapitulace byly zveřejněny až v listopadu a prosinci téměř ve všech koloniálních listech.¹⁵³ Stejně tak ztráty, které byly popsány dosti podrobně a přesně.¹⁵⁴ Na konci roku 1759 vyšel tiskem v Bostonu dokonce deník granátníka Hopsona, který v něm popisuje celou quebeckou kampaň.¹⁵⁵ V listopadu byla

¹⁵² *The Boston Gazette and Country Journal* No. 238. 22. říjen 1759, s. 1. Dovolil jsem si ji zde uvést v originálním znění, aby lépe vynikly verše.

¹⁵³ *The Newport Mercury* No. 75. 20. listopad 1759, s. 1.

¹⁵⁴ *The Boston Evening-Post* Numb. 1268. 17. prosinec 1759, s. 1.

¹⁵⁵ Tento deník byl publikován autory Boston Post-Boy a ve stejných novinách vyšla inzerce, která tuto publikaci propaguje. Viz *Green and Rusell's Boston Post-Boy & Advertiser* No. 120. 3. prosinec 1759, s. 3.

zkomponována píseň oslavující vítězství nad Francouzi a také smrt generála Wolfa. Ta byla taktéž inzerována v koloniálních novinách.¹⁵⁶

5.2 Smrt generála Wolfa

Bitva na Abrahamových pláních představovala, alespoň dle všeobecného nadšení, které lze z dobového tisku vyčíst, pro americké osadníky jednu z nejdůležitějších událostí francouzsko-indiánské války. Otevřela britským vojákům cestu do nitra kanadského území a znamenala, že válka byla prakticky vyhraná. Tato radostná výhra byla ale značně poskvrněna smutnou zprávou, která z Quebecu doputovala. Při střetu z 13. září zahynul britský generál Wolfe.¹⁵⁷ Stejně jako ostatní informace o bitvě, i tato se ke čtenářům amerických týdeníků dostala se měsíčním zpožděním. Ve všech třech bostonských novinách je smrt Jamese Wolfa oplakávána. *Boston Evening-Post* neobsahuje podrobné detaily o jeho smrti, ale pouze že „... Wolfe byl zabit poté, co zaútočil...“ a „... Wolfe je mrtev...“¹⁵⁸ V *Post-Boy* a *Gazette* je jeho skon popsán podrobněji: „...dvě střely z muškety zasáhly jeho tělo a jedna jeho zápěstí.“¹⁵⁹ A stejné listy obsahují také jakousi ódu na jeho skutky a život: „...jeho zanícení pro čest Jeho výsosti bylo jedinečné, jeho statečnost a činy z něho dělaly miláčka armády. Žil, aby viděl, jak před ním nepřátelé utíkají a umírají v záři jeho slávy.“¹⁶⁰ Prohlášení, že byl Wolfe „miláček armády“ si podrobněji rozebereme níže. Nicméně mnoho těchto zpráv se ve všech třech vydáních objevují současně. V *Boston News-Letter* je publikována rozsáhlá báseň, napsaná čtenářem, podepsaným jako *Americanus*, na počest generála Wolfa.

„Mean Time, O Wolfe, permitted from above;

¹⁵⁶ *The New-Hampshire Gazette Numb. 164.* 23. listopad 1759, s. 3.

¹⁵⁷ Spolu s ním zemřel na straně Francouzů generál Montcalm, který byl zasažen do zad při ústupu z Abrahamových plání.

¹⁵⁸ *The Boston Evening-Post Numb. 1259.* 15. říjen 1759, s. 2.

¹⁵⁹ *Green and Rusell's Boston Post-Boy & Advertiser No. 113.* 15. říjen 1759, s. 2. V tomto vydání je první strana věnována výsledku loterie.

¹⁶⁰ Tamtéž. Stejně zprávy jako v Bostonu byly publikované i v jiných novinách, například v *The New-Hampshire Gazette Numb. 159.* 19. říjen 1759, s. 2.

May'st Thou still Angel-like, our Guardian prove;

Think on those Cruelties we late did feel

From Savage Enemies whose Hearts were Steel;

...

Thus shall thy Brest still fir'd with generous Flame

*Protect America's succeeding Fame;*¹⁶¹

Ač se básně v koloniálních novinách objevovaly i dříve, nikdy ne v takovém rozsahu jako při smrti Jamese Wolfa. Množství básní a zmínek o jeho úmrtí se vymyká předchozím standardům, o žádné jiné osobě se nikdy předtím tolik nepsalo. Množství článků se dá přirovnat snad pouze ke smrti krále Jiřího II. o rok později. I když ani o něm nebylo publikováno takové množství básní jako o Wolfovi.¹⁶² Poezie na téma smrti statečného generála je publikovaná také v *Boston Evening-Post* s názvem „*Smrt generála Wolfa*“:

„What honours, Wolfe, should thy brave Brows adorn?

*Shall fading Wreaths, by other Heroes worn?*¹⁶³

Další básně byly zveřejněny také v *New-Hampshire Gazette*, *Boston Gazette* či *Boston Post-Boy* a ve vydáních z následujícího týdne se objevuje několik dalších originálních děl, které byly následně otištěny téměř v každých listech.¹⁶⁴ Je pozoruhodné, jak enormní počet poezie opěvující Wolfa se objevil.

¹⁶¹ *The Boston News-Letter* No. 3042. 18. říjen 1759, s. 3.

¹⁶² Jediná báseň opěvující Jiřího II. byla publikována v *The Boston News-Letter* No. 3948. 1. leden 1761, s. 4.

¹⁶³ *The Boston Evening-Post* Numb. 1259. 15. říjen 1759, s. 3.

¹⁶⁴ Od října do listopadu se v koloniálních novinách objevilo celkem 5 různých básní, které opěvovaly Jamese Wolfa.

Daleko na jihu v Jižní Karolíně vycházejí 27. října listy *South-Carolina Gazette*, která dostává k místním obyvatelům zprávu o smrti generála Wolfa. Píše se zde, že Quebec je v britských rukou, ale bohužel „...*ne beze smutku, způsobeného skolem nesmrtelného Wolfa*.“¹⁶⁵ V tomto textu opět vidíme, jaká strašlivá ztráta byla pro kolonisty Wolfova smrt a také jak opěvovali jeho osobu slovem „...*nesmrtelný*...“ Po tomto originálním odstavci následuje článek převzatý dle nadpisu z *Newport Mercury*. Jak už bylo napsáno výše, toto vydání *Newport Mercury* se nedochovalo. Text z obou těchto listů začíná opět nadpisem: „*Bůh buď pochválen! Quebec je v anglických rukou*.“¹⁶⁶ V *Newport Mercury* z 16. října se objevuje krátký článek, který splývá s okolním textem a obsahuje pouze konstatování, že „*Tělo generála Wolfa, stejně jako tělo mons. Montcalma jsou na palubě lodi admirála Saunderse*.“¹⁶⁷ Zpráva z Newportu byla otištěna také v provincii Connecticut, a to již 15. října. Jelikož tehdejší vydání tamějších novin bylo mimořádné, a tudíž nebyl dostatek času tuto zprávu důkladně prozkoumat, omezil se Timothy Green jen na otisknutí základních konstatování. Totiž, že v osobě generála Wolfa kolonisté ztratili „...*velikého velitele a statečného vojáka*.“¹⁶⁸

New-York Gazette je, stejně jako bostonské noviny, publikován v pondělí 15. října. Toto vydání obsahuje dopisy, které jsou publikované i v bostonských novinách a také vlastní popis Wolfovy smrti. Opět je zde Wolfovi prokázána úcta, prostřednictvím slov „*Zemřel slavně*...“ a nejmenovaný autor dopisu z Louisbourgu, který byl v novinách zveřejněn, jeho smrt okomentoval následovně: „*Myslím si, že mu musíme spíše závidět než ho litovat*.“¹⁶⁹ Což nám dokazuje, že nejenom jeho život, ale i jeho smrt, díky které Britové *de facto* ovládli Novou Francii, je hodna velebení.

¹⁶⁵ *The South-Carolina Gazette Numb. 1313*. 27. říjen 1759, s. 1.

¹⁶⁶ *The South-Carolina Gazette Numb. 1313*. 27. říjen 1759, s. 1.

¹⁶⁷ *The Newport Mercury No. 70*. 16. říjen 1759, s. 3.

¹⁶⁸ *New-London Summary Extraordinary*. 15. říjen 1759, s.1.

¹⁶⁹ *The New-York Gazette Numb. 35*. 15. říjen 1759, s. 1.

Pokud porovnáme to, jak o Wolfovi psali autoři koloniálních novin, a jaký vztah měl generál ke kolonistům, získáme překvapivý kontrast. Ač byl James Wolfe – alespoň na základě článků psaných v koloniálních novinách – téměř uctíván, milován a dáván za příklad jako statečný člověk, který si ví rady v každé situaci, on sám americkými kolonisty pohrdal a několikrát se na jejich adresu negativně vyjádřil. Když se po úspěšném dobytí Louisbourgu vrátil do Londýna, doufal, že bude povolán do Evropy a svede zde boje s Francouzi a Rakušany. Při svém pobytu v Londýně Wolfe napsal: „*Pokud bych se měl rozhodnout sám, chtěl bych do Německa ... zařadili by mě k jezdeckvu, protože mám od přírody dobré oči.*“¹⁷⁰ Musel ale poslechnout rozkazy, a tak chtě nechtě vyplul zpět do Ameriky. Už při louisbourgské kampani si Wolfe poznamenal, že američtí kolonisté jsou „*...ti nejšpinavější a nejodpornější zbabělí psi, jaké si můžete představit.*“ Dále na jejich adresu také napsal, že „*...v boji na ně není spolehnutí ... takoví ničemové jsou pro armádu jen přítěží.*“¹⁷¹ Mladý generál si tedy svoji budoucnost nepředstavoval v Americe po boku koloniálních milic. Tito „*zbabělí psi*“ o něm psali jenom to nejlepší. Už před jeho smrtí se čtenářům novin musel jevit jako ta nejdůležitější osoba v britské armádě, která operovala v koloniích.¹⁷² Po smrti u Quebecu byl Wolfe oslavován ještě více. A to sice frázemi jako „*Nikdy nebude zapomenut,*“¹⁷³ nebo „*...statečný generál Wolfe.*“¹⁷⁴ Ani pisatelé koloniálních listů nejspíše neměli o generálovi žádné negativní informace. A pokud by se k nim donesly, tak vzhledem k vládnímu charakteru většiny novin, by tyto zprávy ani nebyly zveřejněny. V jednotlivých člancích byl prezentován téměř jako zachránce britské Ameriky. Nicméně James Wolfe se cítil jako Angličan, který spoléhal na evropskou armádu a kolonisté

¹⁷⁰ WILLSON, Beckles: *The Life and Letters of James Wolfe*. Ann Arbor 1909, s. 403.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 392.

¹⁷² Dokonce se mohl jevit, na základě zmínek o něm v koloniálních člancích, jako důležitější než vrchní velitel ozbrojených sil v Americe, generál Amherst.

¹⁷³ *The Boston Evening-Post Numb. 1259*. 15. říjen 1759, s. 3.

¹⁷⁴ *The Boston News-Letter No. 3042*. 18. říjen 1759, s. 3.

mu byli protivní. Stejně jako ostatní britští velitelé, ani on nedokázal plně docenit kvality miličních jednotek.¹⁷⁵

¹⁷⁵ HALL, Richard: *Atlantic Politics, Military Strategy, and the French and Indian War*. Londýn 2016, s. 101–104.

6 Závěr

Bitva na Abrahamových pláních znamenala v globálním měřítku porážku Nové Francie a konec její další koloniální expanze. Kampaň proti Montrealu v následujícím roce byla jenom potvrzením už jasné britské dominance v Severní Americe. Díky francouzsko-indiánské válce a také díky novinám se kolonisté dokázali spojit i v následujících letech při střetu s Velkou Británií a vydobýt si tak vlastní nezávislost.

V naprosté většině případů byly prvními novinami, které svým čtenářům poskytovaly čerstvé zprávy o koloniálním a světovém dění, ty bostonské. Informace byly většinou převzaté z dopisů, které přicházely z bojišť a také z měst v jejich okolí. V Bostonu bylo totiž v polovině 18. století koncentrováno nejvíce listů v celé Americe. Zpravodajská síť byla tou nejstarší, největší a nejefektivnější, protože za založením tamních novin stáli především poštmistři, kteří měli největší zkušenosti s předáváním a publikováním zpráv. Nebýt bostonských novin, informovanost obyvatel kolonií by byla poloviční. Dále je zřejmé, že zpoždění mezi tím, kdy se událost stala a kdy byla otištěna, bylo z dnešního pohledu, kdy jsme zvyklí na naprostou čerstvost informací, enormní. Z pohledu osoby žijící v 18. století to byla ovšem norma. Je patrný rozdíl mezi koloniemi na severu, ke kterým se tyto zprávy dostaly nejdříve, a mezi koloniemi na jihu, kam se tyto informace dostaly i se zpožděním několika měsíců. Čtenáři prakticky žili společně s vojáky, kteří bojovali, pravidelně od nich samých dostávali zprávy o jejich postupu v Kanadě. Osobní příběhy účastníků toto spojení ještě více prohlubovaly.

Forma zpráv byla bez výjimek oslavná, pokud se jednalo o kladné události. Negativní zprávy se v člancích buď vůbec nevyskytovaly, jako rozličné masakry ze strany britských vojáků a kolonistů, nebo byly omezeny na pouhé konstatování. Francouzi byli vnímáni jako nepřátelé a stejně se o nich vyjadřovali i pisatelé koloniálních novin. Ti například zdůrazňovali zvěrstva spáchaná francouzskou armádou. V několika případech dokonce vyšlo mimořádné vydání novin v den, kdy se jejich editoři dozvěděli o britském vítězství. Do jisté míry jistě fungovala

u autorů koloniálních listů autocenzura, protože sami věděli, že není vhodné kritizovat anglické velení a britskou a koloniální správu za jejich inkompetenci, protože v takovém případě by následoval soud a nejspíše vězení.

V porovnání s ostatními zprávami, ať už se jednalo o ty vojenské či z jiné sféry života, byla bitva na Abrahamových pláních výjimečná. Ať už počtem nadpisů, které se vyskytovaly v opravdu velikém množství, nebo počtem článků o ní napsané. V těchto ohledech se nevyrovnala žádné jiné bitvě v tomto období, ať už se jednalo o Louisbourg, Carillon či Montreal. Rezonovala novinami po dobu několika následujících týdnů. Negativní událost, která je u této bitvy reprezentována smrtí Jamese Wolfa je v novinách přetavena v téměř mučednictví a heroizaci generálovy osoby. Oslava jeho života a činů se nevyrovná žádnému jinému truchlení nad smrtí významné osobnosti, které bylo v novinách napsáno do té doby. Počet zmínek a dokonce básní, které byly napsány na jeho počest, překonaly i počet děl o smrti krále Jiřího II.

Téma francouzských a britských kolonií si jistě zaslouží v našem prostředí další výzkum. V budoucích bádáních bude vhodné více proniknout do problematiky amerických novin v první polovině 18. století, jejich provázání s jednotlivými vládami kolonií a také cenzorské práci. Neméně zajímavou složkou koloniálních listů byla také inzerce, která není prakticky vůbec komplexněji zpracována a může poskytnout mnoho cenných informací o každodenním životě kolonistů, obchodu, dopravě, počátcích reklamy a také o trhu s otroky.

7 Summary

This Bachelor thesis deals with one of the most important battles of the French and Indian war – the battle of the Plains of Abraham. And how colonial newspapers covered this battle and the whole Quebec campaign from years 1758 and 1759. Most of the war articles were from Massachusetts gazettes because in Boston was the oldest and the greatest news network in colonial America. There was also a big time gap between when war events happened and when newspapers wrote about them. Editors censored newspapers, so there were for example no mentions of massacres committed by british soldiers. The French were viewed negatively by newspapers. Number of articles about the siege and battle was enormous compared to other events and battles of the war. There were also number of articles and poetry about the death of general James Wolfe, who led british soldiers at the siege of Quebec.

8 Zdroje

8.1 Prameny

Green and Rusell's Boston Post-Boy & Advertiser No. 84–113. 26. březen–15. říjen 1759. In: Readex. America's Historical Newspapers.

The Boston Evening Post No. 1196. 31. červenec 1758. In: Readex. America's Historical Newspapers.

The Boston Gazette, and Country Journal No. 170–238. 3. červenec 1758–22. říjen 1759. In: Readex. America's Historical Newspapers.

The Boston News-Letter No. 2921–3948. 6. červenec 1758–1. leden 1761. In: Readex. America's Historical Newspapers.

The Boston Weekly Advertiser Numb. 42–50. 5. červen–31. červenec 1758. In: Readex. America's Historical Newspapers.

The Halifax Gazette No. 148. 15. únor 1755. In:

<https://news.google.com/newspapers?nid=4p3FJGzxjgAC&dat=17550215&printsec=frontpage&hl=en>.

The Maryland Gazette Numb. 689–752. 20. červenec 1758–4. říjen 1759. In: Accessible Archives.

The New-Hampshire Gazette Numb. 92–164. 7. červenec 1758–23. listopad 1759. In: Readex. America's Historical Newspapers.

The Newport Mercury No. 70–75. 16. říjen–20. listopad 1759. In: Readex. America's Historical Newspapers.

The New-York Gazette Numb. 28–35. 27. srpen–15. říjen 1759. In: Readex. America's Historical Newspapers.

The New-York Gazette, or Weekly Post-Boy No 799–818. 13. březen–4. září 1758. In: Readex. America's Historical Newspapers.

The New-York Mercury No. 308–374. 10. červenec 1758–15. říjen 1759. In: Readex. America's Historical Newspapers.

The Pennsylvania Gazette Numb. 1537–1609. 8. červen 1758–25. říjen 1759. In: Accessible Archives.

The South-Carolina Gazette Numb. 1240–1313. 4. srpen 1758–27. říjen 1759. In: Accessible Archives.

Weyman's New-York Gazette Numb. 5–25. 19. březen–6. srpen 1759. In: Readex. America's Historical Newspapers.

8.2 Literatura

ANDERSON, Fred: *The Crucible of War. The Seven Year War and the Fate of Empire in British North America, 1754–1766.* New York 2000.

BECKLES, Willson: *The Life and Letters of James Wolfe.* Ann Arbor 1909.

BORNEMAN, R. Walter: *The French and Indian War. Deciding the Fate of North America.* New York 2006.

CLARK, E. Charles – WETHERELL, Charles: *The Measure of Maturity: Pennsylvania Gazette 1728–1765.* The William and Mary Quarterly, 46, 2, 1989.

CLARK, E. Charles: *Boston and the Nurturing of Newspapers. Dimensions of the Cradle 1690–1741.* The New England Quarterly, 64, 2, 1991.

COPELAND, A. David: *Colonial American Newspapers. Character and Content*. Newark 1997.

COPELAND, A. David: *Debating the Issues in Colonial Newspapers. Primary Documents on Events of the Period*. Newark 1997.

FARMER, Laurence: *The Smallpox Inoculation Controversy and the Boston Press 1721–2*. *Bulletin of the New York Academy of Medicine*, 34, 9, 1958.

FOWLER, William M.: *Empires at War. The French and Indian War and the Struggle for North America 1754–1763*. New York 2005.

GOODWIN, Ruthefoord: *The Williamsburg Paper Mill of William Parks the Printer*. *The Papers of the Bibliographical Society of America*, 31, 1, 1937.

HAIG, Edward: *The History of the Earliest English Newspapers 1620–1642*. *Studies in Media and Culture*, 2, 2006.

HALL, Richard: *Atlantic Politics, Military Strategy, and the French and Indian War*. Londýn 2016.

HUDSON, Frederic: *Journalism in the United States from 1690–1872*. New York 1873.

ISAIAH, Thomas: *The History of Printing in America. With a Biography of Printers and an Account of Newspapers*. New York 1874.

KAPLAN, Richard: *Journalism History: North America*. In: VALDIVIA, N. Angharad et al.: *The International Encyclopedia of Media Studies Vol. I. Media History and the Foundations of Media Studies*. New Jersey 2013.

LEMAY, Leo: *The Life of Benjamin Franklin. Volume 1: The Journalist. 1706–1730*. Philadelphia 2005.

MACLEOD, Peter: *Northern Armageddon. The Battle of the Plains of Abraham*. Vancouver 2010.

MARSTON, Daniel: *The French-Indian War 1754–1760*. Oxford 2003.

MCMURTIE, C. Douglas: *A History of Printing in United States. Vol. II Middle and South Atlantic States*. New Jersey 1936.

MELTON, James Van Horn: *The Rise of the Public in Enlightenment Europe*. Cambridge 2001.

OPATRŇY, Josef: *Válka Mohykanů. Sedmiletá válka v Severní Americe*. Praha 2000.

PRUCHA, Francis Paul: *Indian Peace Medals in American History*. Oklahoma 1995.

SHEPPARD, Ruth (ed.): *Empires Collide. The French and Indian War 1754–1763*. Oxford 2006.

SNOW, Dan: *Death or Victory. Battle of Quebec and the Birth of British Empire*. New York 2009.

WILLSON, Beckles: *The Life and Letters of James Wolfe*. Ann Arbor 1909.

WROTH, C. Lawrence: *A History of printing in Colonial Maryland 1686–1776*. Baltimore 1922.

8.2 Elektronické zdroje

Anthony Afterwrit. *An Honest Tradesman. The Rhode-Island Gazette, January 25, 1733*. *Newport History*, 70, 245, 1999. In: <https://digitalcommons.salve.edu/newporthistory/vol70/iss245/3>.

BARACSKAY, Daniel: *Benjamin Franklin*. In: <https://www.mtsu.edu/first-amendment/article/1438/benjamin-franklin>.

Bradford Family Papers. In:

https://hsp.org/sites/default/files/legacy_files/migrated/findingaid1676bradford.pdf.

DAWSON, Joan: *Bartholomew Green, John Bushell and Canada's First Newspaper.* In:

<https://historiconvascotia.ca/items/show/176>.

Halifax Gazette – Canada's First Newspaper. In: <https://archives.novascotia.ca/gazette/>.

History of Connecticut Newspapers. In: <https://ctstatelibrary.org/history-of-ct-newspapers/>.

How Newspapers Covered the French and Indian War. Fighting for a Continent. In:

<https://www.varsitytutors.com/earlyamerica/early-america-review/volume-2/how-newspapers-covered-the-french-and-indian-war>.

MAMMEN, H. Edwin: *North-Carolina Gazette.* In: <https://www.ncpedia.org/north-carolina-gazette>.

Saunders, Sir Charles. In: http://www.biographi.ca/en/bio/saunders_charles_4E.html.

The Early History of Newspaper Publishing in New York State. In:

<http://www.nysl.nysed.gov/nysnp/history.html>.

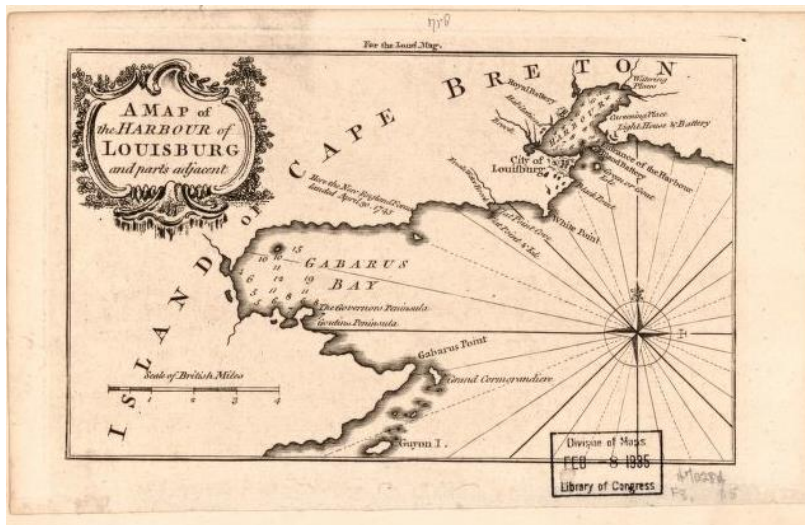
9 Přílohy

Příloha č. 1: Mapa Severní Ameriky roku 1754.

Zdroj: Wikipedia.org, In: https://cs.m.wikipedia.org/wiki/Soubor:Nouvelle-France_map-en.svg.

Příloha č. 2: Mapa Louisbourgu a okolí.

Zdroj: A map of the harbour of Louisburg and parts adjacent. [London: For the Lond. Mag, 1758] Map. Knihovna Kongresu Spojených států amerických. In: <https://www.loc.gov/item/2017593644/>.

Příloha č. 3: Mapa Quebecu a okolí.

Zdroj: OAKLEY, Edward: Active 18th Century, Cartographer. A plan of Quebec. [London: Publish'd according to Act of Parliamt. Octobr. by E. Oakley, London: Sold by J. Roque near Round Court in the Strand, 1759] Map. In: <https://www.loc.gov/item/2017593661/>.

Příloha č. 4: Seznam padlých a raněných u Quebecu

The following are the several BATTLES given in our List.

A BATTLE of the 24th		A BATTLE of the 25th		A BATTLE of the 26th	
Name	Rank	Name	Rank	Name	Rank
...

STAFF OFFICERS
 Major-General ...
 Major-General ...
 Deputy Quarter-Master-General ...
 Colonel ...
 Major of Artillery ...

A BATTLE of the 27th ...

A BATTLE of the 28th ...

A BATTLE of the 29th ...

Zdroj: *The Boston Gazette and Country Journal* No. 238. 22. říjen 1759, s. 2. In: Readex. America's Historical Newspapers.